

DIRVA

THE FIELD

Rugs.-September 3, 1953

Nr. 36

Cleveland, Ohio

Ar JAV ūkis išsilaikys dabarties lygyje?

DR. J. PAPLENAS

Inflacija ar defliacija? Vis dar augsta ūkio konjunkтура ar depresija su visais jos padariniais? — klausimai, kurie visada suaktualėja, politinei konjunkturnai kintant.

Jau prieš metus buvo spėjamas ekonominio aktyvumo sumažėjimas. Spėjimai savo išvada grindė dviem veiksniais: respublikonų atėjimu į valdžią ir Korėjos paliaubų perspektyva.

Jei Korėjos paliaubos dar nepadarė jūntamos įtakos JAV ūkiui, tai respublikonai jau 8 mėnesiai valdžioje. Jų pažiūros — konservatyvesnės nei demokratų — turėjo laiko ir krašto ekonomikoje pasireikšti.

Statistikos duomenys rodo, kad JAV ūkis ir antrąjį šių metų pusmetį pradėjo augstos konjunkūros lygyje su tendencija jame išlikti bent jau artimoje ateityje. Bet kaikuriose ūkio srityse galima įžiūrėti ūkinio atoslūgio ženklų.

GAMYBA DAR PAAUGO

Civilinių ir karinių reikmenų gamyba, palyginus su praėjusių metų duomenimis, dabar yra 10% didesnė. Laukiama, kad ji, nepaisant numatomų apkarpyimų, šiais metais bus rekordinė. Pieno produkcija per pirmuosius 6 mėnesius jau pagamino 58,000,000 tonų pieno arba 10% daugiau, negu betkurį kitą 6 mėnesių laikotarpį. Elektros jėgos tiekimas per metus padidėjo apie 20%. Pramonės statyba pasireiškė intensyviau nei buvo laukta. Gv. namų statyba truputį sulėtėjo, bet netoli atsiliks nuo rekordinių 1950 metų. Bendrai visų pastatų konstrukcijai šiais metais numatoma išleisti 8% daugiau nei pernai. Nors

medžiagų kainos ir darbo atlyginimas pakilo, numatoma, kad realinis pastatų kiekis bus 5% didesnis, negu rekordiniai 1950 m. Keliami, mokykloms ir kt. viešo pobūdžio pastatams taip pat šiais metais išleidžiama apie 15% daugiau nei pernai.

Visų produkcijos gėrybių ir patarnavimų rinkos vertė per pirmąjį s. m. pusmetį buvo \$24-500,000,000 didesnė už visų 1952 m. produkcijos gėrybių ir patarnavimų vertę.

GERAS DERLIUS, BET BLOGOS JO REALIZAVIMO PERSPEKTYVOS

Jeigu oras bus palankus, laukiama labai gero derliaus: savo gausumu trečio iš eilės betkada čia buvusio derliaus.

Kviečių tikimasi per 1,170,000,000 bušelių. Vidaus suvartojimui jų tereikia tik 700,000,000 bušelių. Tad apie 1/2 mil. bušelių teks įieškoti rinkų užsieniuose. Bet eksporto galimybes riboja faktas, kad ir kituose kviečių eksporto kraštuose laukiama kone dvigubai didesnio derliaus už pernykštį.

Kukurūzų tikimasi apie 3,335,000,000 bušelių. Tai irgi būtų netoli rekordo. Labai gero derliaus ir sunkaus jo realizavimo perspektyvos jau dabar paskatino susirūpinti grūdų kainomis. Pasėlių plotą kitiems metams numatyta sumažinti iki 62,000,000 akrų, palyginus su šių metų 78,000,000 akrų.

KAINOS KIEK SVYRUOJA

Vartojimo reikmenų kainos linkusios mažėti. Pramonės reikmenų — naftos, pieno ir kt. mažės 8% daugiau nei pernai. Nors

žemės ūkio, produktų kainos, veikiamos atsargų ir laukiame derliaus, tik dirbtinėmis priemonėmis apsaugomos nuo staigaus kritimo.

Vertybinių popierių, ypač akcijų, kursas, pirmąjį pusmetį pergyvenęs du žymesnius kritimus (atsiliepdamas į Korėjos įvykius), o vėliau kiek atsigaivęs, vis dėlto antrąjį pusmetį pradėjo su maždaug 10% minusu.

Nežiūrint kainų ir kursų svyravimo, šių metų pelnas, bent iki rugpjūčio, buvo geresnis negu laukta ir prašoko pernykštį 10%.

DARBO PAJAMOS PADIDĖJO

Asmeninės pajamos, kurių žymią dalį sudaro darbo pajamos, per pusmetį paaugo apie 7%. Daugiausia padidėjo fabrikų darbininkų uždarbiai, pasiekdami su antvalandžiais vidutiniškai \$71 į savaitę. Kitų grupių uždarbiai mažiau pažengė.

Dirbančiųjų skaičius, palyginus su praėjusiais metais, yra padidėjęs beveik visu milionu. Metų viduryje JAV-se buvo vos 800,000 bedarbių, gavusių nedarbo pašalpas. Žinovų teigimu, pašalpas gaunančių tarpe yra gerai dalis savanorių bedarbių, kurie nori pašalpi, bet nenori darbo.

Darbo armijai pagausėjus ir atlyginimams pakilus, vartotojų rankose atsirado daugiau pinigų, tačiau vartojimo išlaidos nėjo lygiagrečiai su pajamomis. Vartotojai nebuvo tiek aktyvūs, kiek prieš pusmetį. Kai pajamos, atskaičius mokesčius, padidėjo 7%, vartojimo išlaidos pakilo tik 5%. Skirtumas, psichologinio motyvo skatinamas, nuėjo į santaupas, o iš dalies skoloms mokėti.

ISISKOLINIMO KREIVĖ KYLA

Nors paskolų 1% po truputį keliai, vartotojų įsiskolinimas didėja. Per metus jis padidėjo 20% ir dabar siekia \$27,000,000,000 arba \$169 kiekvienam (Perkelta į 5-tą pusl.)

JUSTO PALECKIO TEISYBĖ

Liepos 21 d., minėdamas tryliktojo sukaktį nuo "liaudies seimo" "nutarimo" prijungti Lietuvą prie bolševikinės Rusijos, J. Paleckis parasė straipsnį, kurio viena pastraipa ypatingai įdomi:

"Produkcija, pagaminama mūsų įmonėse, eina į visus didžiosios tarybinės valstybės kam pus. Lietuvoje pagamintos staklės dirba Latvijos, Estijos, Gudijos, Uzbekistano ir Armenijos įmonėse. Mūsų turbinas gali sukurti įvairiose Ukrainos ir Rusijos Federacijos įmonėse. Ant popierio, pagaminto Petrasiuose, spausdinama Didžioji Tarybinė Enciklopedija. Baldai, pagaminti Jonavos meistrų rankomis, puošia naujųjų Maskvos universitetų rūmų auditorijas, Maskvos viešbučius. Savo triušius Lietuvos darbo žmonės didina mylimos (! Red.) Tarybinės Tėvynės turtus, padėda augti materialinei tarybinių žmonių gerovei."

Deja, šiuo atveju Justas teisus...

Ir Vilniuj antspaudavo...

Kaip visada, taip ir dabar neseniai Maskvoj įvykęs sovietinio "parlamento" susirinkimas buvo nei kiek ne daugiau, kaip tik "antspaudų pridėjimas" prie Kremliaus klijos iš anksto padarytų ir faktiškai jau įvykdytų nutarimų. Pvz., kad ir tas 1953 metų biudžeto "priėmimas". Iš tikrųjų tas biudžetas jau seniai priimtas ir vykdomas. Pernai biudžeto "priėmimas" buvo suorganizuotas bent jau kovo mėnesio, o šįmet — tik rugpjūčio 6, t. y. jau gerokai persiritus per metų pusę.

Atskirų respublikų biudžetai "priimami" visada tik po to, kai jie jau Maskvoj "priimti". Aišku, kas ten "priimta", to jau nebegali keisti... "suvereninių respublikų parlamentai". Taigi ir Vilniuje rugpjūčio 21-22 dienomis suaukta vadinamoji Augščiausioji Taryba (atsseit, Lietuvos parlamentas...) neturėjo nieko kita daryti, kaip tik pridėti praktiškai jokios reikšmės neturintį "antspaudą" jau seniai nustatytam ir vykdomam biudžetui. Tas vadinamasis Lietuvos biudžetas oficialiai šįmet skelbiamas siekiant 1,511 milijonų rublių, (40 milijonų mažiau, kaip pernai). Smulkesnės pozicijos gal paaškės kiek vėliau.

Pažymėtina, kad Latvijai, kur gyventojų oficialiai skaitoma apie trečdaliu mažiau, biudžetas suteiktas 30 milijonų rublių didesnis, kaip Lietuvai, O Estijai, kur gyventojų skaitoma beveik dviem trečdaliais mažiau kaip Lietuvai, biudžetas duotas tik 410-tia milijonų rublių, tai yra vos kiek daugiau kaip ketvirtadaliu, mažesnis negu Lietuvai.

Neturint prieš akis smulkesnių duomenų, sunku atspėti, kokia tik skirtumų priežastis. Greičiausiai todėl, kad Estijoje ir ypač Latvijoje pramonė plečiama didesniais šuoliais, negu Lietuvoje.

Šalia biudžeto "tvirtinimo", vadinamoji Augščiausioji Taryba "antspaudavo" ir eilę žymių administracinių pakeitimų — asmenų paskyrimų.

Visų pirma buvo "išrinktas" naujas Augšč. Tarybos pirmininko pavaduotojas. Juo tapo K. Andriatis, buvęs Maisto pramonės ministeris. Jis neteko savo ministerijos šį pavasarį — ministerija tapo prijungta prie kitos — ir įsitaisė "Pergalės" komiteto fabrikų direktorium Vilniuje. Šis jo "išrinkimas" nėra didelis dalykas. Tai greičiau tik paguoda dėl ministerijos netekimo. Pareigos — tik pasidėti šalia pirmininkaujancio Biečiausko, kai Taryba retkarčiais susirenka dekretų antspauduoti.

Idomesnis dalykas — V. Niunkos išrinkimas Augšč. Tarybos Prezidiumo nariu. Prezidiumas, kurio pirmininkas yra J. Paleckis, teoriškai yra lyg ir koks kolektyvinis (15 asmenų) respublikos prezidentas. Dienotvarkės punktas, kurio metu Niunka buvo "išrinktas", buvo pavadintas "Tarybų Lietuvos Augščiausiosios Tarybos Prezidiumo pakeitimas". Vadinasi, Niunka buvo "išrinktas" vieton kurio nors kito buvusio to pre-

(Perkelta į 8 pusl.)

Jungtinėse Tautose kasdien vyksta susirėmimai su rusais. Višinskis, didžiausias posėdžių pabaisa, kartais taip pat moka šypsotis ir į šypsena šypsena atsako ir JAV atstovas Henry Cabot Lodge. Bet Višinskis dažniausia toks, kokį matome žemutinėje nuotraukoje. Ir Anglijos atstovui Gladwyn Jebb taip pat nevisada vienodai skauda galvą. Kai ginčai švelnesni ir jis kiek linksmesnis.

Svarbiausios Europos valstybės be vairo

WINSTONO CHURCHILLO SAULĖLEIDŽIO GIESMĖ. — PRANCŪZIJA NESIKELIA IŠ LIGOS PATALO. — ITALIJOS VYRIAUSYBĖ BIJO POLITIKOS. — AR NAUJI RINKIMAI VOKIETIJOJE TAIP PAT ATNĖS NAUJUS NEGALAVIMUS?

(Mūsų bendradarbio Šveicarijoje)

Kada rašoma ši korespondencija, kone visoje Europoje įsigalėjo augsta temperatūra. Tuo tarpu, kai pirmą vasaros pusę beveik be pertraukos lijo, dabar senajame žemyne jaučiama tikra vasaros atostogų atmosfera. Kas tik įstengia, važiuoja iš miestų vasaroti. Vokiečių kalboje tas laikotarpis apibūdinamas ypatingu terminu. Jis vadinamas "Hundstage", kas lietuviškai reiškia "šuns dienos". Per tą laiką apmirsta bet koks politinis gyvenimas, parlamentai išsiskirsto atostogų, vyriausybų nariai irgi įieško kurioje nuošalesnėje vietoje poilsio. Tuo met spaudos žmonės įsiviešpatuoja tikras badmetis, nes pristinga medžiagos laikraščių skiltims užpildyti. Beveik kiekvienais metais apie tą laiką laikraščių pasaulį apskrieja žinia apie Loch Ness pabaisą, kurią matę vasarotojai, tingiai leidžia dienas šio idilinio škotų ežero pakrantėje.

Šią vasarą Loch Ness pabaisos, regis, niekas nematė, nors Europoje, pagal meteorologinių biurų skelbiamus komunikatus, viešpatuoja augstas atmosferinis spaudimas. Tačiau ne tik atmosferinis, bet, deja, ir politinis augstas įtempinimas, tad Europos įvykius registruojantiems laikraštiniams medžiagos nestokoja. Priešingai, viena vyriausybės krizė seka kitą, viena pirmieji reikšmės nota veikia kita, tik pasibaigę riaušės Berlyne, kaip prasidėjo streikai Prancūzijoje ir t.t. ir t.t. Esant tokiai žinių gausybei būtų prabanga vėl atgaivinti seną pasaką apie Loch Ness pabaisą! Atsižvelgus į raizgių Europos įvykių raidą panašų į teisybę, jog dar daug vasarų praeis, kol vėl prireiks padidinti skaitytųjų dirksnius nauja pabaisa...

Jeigu Europoje viešpatuoja augstas politinis įtempinimas, tai, iš antros pusės, čia pastebime kitą būdingą reiškinį. Būtent, visoje eilėje valstybių jau ilgą laiką nėra vyriausybių, kurios pajęgtų visu deramu ryžtu vadovauti Europos gyvenimo statymams klausimams, kurios parnortų imtis visiškos atsakomy-

bės ir jaustųsi pašauktos valin-gai spręsti seniai jau pribrendusias, o dažnai jau ir pernokusias, problemas. — Meskime žvilganį į svarbiausias Europos valstybes:

Anglijoje vyriausybės priešakyje stovi didžiosios politinės praeities asmenybė, kuri jau išstius dešimtmečius vienaip ar kitaip dalyvavo politiniame gyvenime, o lemtingais karo metais nešė ant savo plaučių pečių, tarytum mitinis Atlasas, visą imperijos našą. Turime galvoje Winstoną Churchillį. Betgi metų tėkmė neaplenkė nė šio milžino. Skaitytotojai žino, kad Churchillis persidirbo ir gavo kuriam laikui pasitraukti nuo tarnybinių reikalų. Susidarė savotiška būklė. Tuo momentu, kai kilo projektai šaukti "keturių didžiųjų" konferenciją, turėjusią tarti savo svarų žodį tarptautiniams reikalais, britų imperijos užsienų

politikai atstovavo pavaduotojo pavaduotojas, nes pats Churchillis stėjo vieton susirgusio Edeno, o kai sunegalavo premjeras, tai reikalus teko perleisti kitam pavaduotojui.

Nors legendarinis Churchillio gajumas paėmė viršų ir jis vėl grįžo į darbą, bet vis dėlto nebeatilsta kalbos apie jo pasitraukimą. Kaip ten bebūtų, bet iš britų salų ateinančios žinios patvirtina įspūdį, kad Anglijos vyriausybė nėra šimtu nuošimčių veiksminga. Sklinda kalbos, esą Churchillis, jausdamas, jog jo jėgos senka, skubas įeiti į istoriją ne tik kaip didelis karo meto premjeras, bet ir kaip žmonių taiką atnešęs valstybės vyras. Tokiomis aplinkybėmis negalima būtų nuneigti tam tikrų pasinėsimų į lūdnai žinomus "appeasementus", kurie praeityje nieko gero nedavė. Pasa-

(Perkelta į 5-tą pusl.)

VISAM PASAULY

• Vokietijoje į parlamento rinkimus išstatyta 4,040 kandidatų, jų tarpe 81 moteris. Komunistai deda visas pastangas, kad pralaimėtų Adenauerio koalicija. Iki šio laiko suimta labai daug komunistų agentų, atsiųstų agituoti iš Rytinės zonos.

• Vakarų Vokietiją atstovaujantys trys augstieji komisari (Amerikos, Anglijos ir Prancūzijos) paprašė rusų komisarą Semionovą, kad panaikintų tarptautinio susisiekimo suvaržymus ir leistų vokiečiams laisvai judėti. Neabejojama, kad rusams tai labai sunku padaryti.

• Berlyne dėl lėkės maisto paketėlių, komunistams persekiojant, įvykų daug susirėmimų. Yra sužeistų ir labai daug suimtų.

• Rusija rugpjūčio mėn. 23 d. išsporgdino atominę bombą. Tais sprogdinimais ji norinti padaryti vakarų valstybes nuolaidesnes ir ypač pagausinti ivokiečius prieš rinkinius.

• Sierra Nevada kalnuose pačiupti du pasislepę nuteisti komunistų vadai: Thompson ir Steinberg. Suimti ir trys jų talkininkai. Steinberg, žydu kilmės, yra ateivis iš Lietuvos, anksčiau turėjęs pavardę Ovsiejus Šarfšteinas.

• Amerikos gyventojai tikybonis taip skirstosi: 54,229,000 protestantų, 30,253,000 katalikų, 5,000,000 Moisés tikybos (žydų), 2,353,000 stačiatikių ir t.t.

• Irane plačiu mastu pradėta Tudeh (komunistų) partijos kretimas. Rasta daug inkriminuojančios medžiagos ir ginklų.

• Ispanija ir Vatikanas pagaliau pasirašė konkordata. Pagal tą konkordata katalikų tikyba Ispanijoje vienintelė. Vyskupas skiria popiežius iš valdžios pasiūlyto sąrašo.

• Tarp Italijos ir Jugoslavijos, dėl Trieste zonos, vėl pastrėjo santykiai. Ir viena ir kita pusė kaltina teritorijos pažeidimu.

Egipto prezidentas gen. Naguib, piligrimo drabužiais, plaukasi kojas prieš įeinant į Mohamedo maldyklą Mekoj. Tuo "dideliu pamaldumu", gen. Naguib nori į savo pusę patraukti egiptiečių mases.

Lithuanian Weekly, published by American Lithuanian Press & Radio Ass'n VILTIUS, Inc. (Non-profit), 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio. Telephone: Henderson 1-6344. Issued in Cleveland every Thursday. Editor: B. Gaidžiūnas.

Entered as Second-Class matter December 6th, 1915, at Cleveland under the act of March 3, 1879. Subscription price per year in advance: In the United States — \$5.00 in Canada — \$5.50, elsewhere — \$6.50. Single copy — 10 cents.

Lietuviškas savaitraštis, leidžiamas VILTIES, Amerikos Lietuvių Spaudos ir Radio D-jos (Inkorp. ne pelnui), 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio. Telefonas: Henderson 1-6344. Išleina Clevelande kas ketvirtadienį. Redaktorius: B. Gaidžiūnas. Registrata kaip antros klasės siunta 1915 m. gruodžio 6 d., Clevelande pagal 1879 m. kovo 2 d. įstatymą. Prenumerata metams iš anksto: Jungt. Amerikos Valstybėse \$5.00, Kanadoje — \$5.50, kitur — \$6.50. Atsk. Nr. kaina 10 centų.

- Min. B. K. Balučio (Anglijoje) sveikata pagerėjusi, bet dar ilgą laiką turės gydytis.
- Vasario 16-osios gimnazijoje mokytojo darbą pradėjo dailininkas Alfonsas Krivickas. Kūno kultūros mokytoju, išemigravus O. Gešventui į Kanadą, pakeičias T. Gailius iš Prancūzijos.
- Buvusi Užsienių Reikalų ministerijos Spaudos ir Informacijos skyriaus vedėja M. Avietėnaitė darbą gavo Manhattvill kolegijoje, prie N. Yorko. Ji dirbs bibliotekoje.
- Pranas Sutkus, buvęs Dirvos bendradarbis Korėjoje, spalio mėn. viduryje išvyksta į Vokietiją. Heidelbergo universitete baigs medicinos mokslus.
- Bronius Dūda, iš Waterburio išsikėlęs į Los Angeles, jau įsikūrė ir pasiekiamas tokiu adresu: 1315 McCollum St., Los Angeles 26, Cal.
- Juozas Leimonas, iš Clevelando išsikėlęs į Chicago, pasiekiamas tokiu adresu: 3224 So. Halsted St. (Furniture Center, Inc.), Chicago 8, Ill.
- Spaudos bendrovė "Žiburiai", Kanadoje, išleido A. Rinkūno vadovėlį 1 ir 2 skyriui, pagal naująsias programas. Kaštuoja \$1.50. Gaunamas Dirvoje.
- J. Tūbelienė, dirbanti Washingtono, atostogoms išvyko į Europą.
- Innsbrücke, Austrijoje, nuo širdies smūgio rugsėjo 19 d. mirė buvęs Vytauto Didžiojo universiteto medicinos fakulteto profesorius Dr. V. K. Buinevičius.

Ačiū Rėmėjams!

Prenumeratos pratęsimo progą DIRVOS spausdinimo priemonėms pagerinti auksio šie skaitytojai:

Kregždė Jokūbas, Avon	\$1.00
Blindžius A., Detroit	1.00
Kazlauskas P., Detroit	1.00
Virkutis S., Dr., Cambridge	3.00
Cyčnias K., Canton	1.00
Cicėnas K., Cleveland	1.00
Vengris J., Amherst	2.00
Baublys J., Detroit	1.00
Laucevičius M., E. Chicago	1.00
Gramba B., Ambridge	1.00
Mackevičius Fel., Rochester	1.00
Kazakas Pov., Hartford	1.00
Urbanavičiūtė M., Manchester	2.00
Spirkaitis Al., Garfield Heights	1.00
Kubilius P., Cleveland	2.00
Kaznelis Ign., Detroit	1.00
Lukauskas Pr., Waukegan	1.00
Uršaitis Jonas, Bedford	1.00
Gruzdyš V., Killbuck	5.00

Antanas Rudis apie savo kelionę

Rugpjūčio 24 d. vakare iš Chicago aerodromo American Aair-line lėktuvu į Europą išskrido Lithuanian Chamber of Commerce of Illinois prezidentas Anthony J. Rudis. Norėdami gauti daugiau informacijų apie šią p. Rudžio kelionę, mes kreipėmės į jį su šiais klausimais:

— Ponas Pirmininke, kokie yra Jūsų keliavimai į Europą tikslai ir uždaviniai?

— Į Europą vykstau Amerikos Lietuvių Tarybos, jos Vykdomojo Komiteto pavedimu. Mintis pasiekti į Europą Amerikos lietuvių atstovą buvo kilusi jau seniai. Europoje esant VLIK'ui — Vyriausiam Lietuvos Išlaisvinimo Komitetui, — Pasiuntinybėms ir kitiems veiksniams per eilę metų atsiranda daug reikalų, kuriuos išsiaiškinti geriausiai galima asmeniškai pasikalbėjus. Ypač mums, Amerikos lietuviams rūpi asmeniškai patirti apie Europoje esančių Lietuvos vadovų veiksmų darbo sąlygas, turimas techniškas organizacijos priemones, o taip pat vietoje nustatyti kuom ir kaip geriausiai mes galėtumėm tiems veiksniams padėti. Pastarosios aplinkybės gal ir nulėmė tai, kad atstovų parinktas Chamber of Commerce pirmininkas, kuriam finansinės ir techninės organizacijos problemos artimesnės. Bet gi svarbiausia mano į Europą kelionės tikslu yra painformuoti Europos lietuvių apie Amerikos Kongreso žygius Baltijos valstybių reikalų. Šią misiją dalį turėsiu atlikti kartu su kongresmanu Charles J. Kersten su kuriuo susitarsiu Paryžiuje ir vėliau kartu aplankyti VLIK'o būstinę Reutlingene bei lietuvių veiklos centrą Vokietijoje, Šveicarijoje, Italijoje ir Anglijoje.

— Ar Jūsų kelionė turi ryšių su Kongreso sudaryta Baltijos valstybių okupacijai iširti komisija ir jos darbais?

— Į šį klausimą turiu atsakyti "taip" ir "ne". Kerstenio rezoliucija dabartinėje savo redakcijoje numato, kad Komisija savo darbą turi atlikti Jungtinėse Valstybėse. Tačiau jau svarstant rezoliucijos projektą kai kurių kongresmanų buvo pareikštas pageidavimas, kad Kerstenio Komisija galėtų turėti savo sesijas Europoje. Manau, kad toks Komisijos veiklos praplėtimas būtų naudingas ir mums. Todėl kongresmanas Kersten savo dabartinėje kelionėje Europoje nori išsiaiškinti ar yra ten pakankamai medžiagos ir liudininkų, kurie pateisintų Komisijos sesijų laikymą Europoje. Teigiamu atveju — bus daromi žygiai ta prasme praplėsti rezoliuciją. Mano uždavinys padėti p. Kersten užmegsti ryšius su baltiečių veiksniais, kurių žinioje nėra pakeista, jokių faktinių tyrimų ar apklausinėjimų nebus daroma. Kongresmano Kerstenio ir mano kelionė šiuo reikalu yra grynai studijinė.

— Ar numatote būdamas Europoje aplankyti kai kurių kraštų valdžios pareigūnus?

— Būdamas Europoje kartu su kongresmanu Kerstenu mėginsiu kiekvieną progą painformuoti spaudą, visuomenę, o taip pat ir valdžios atitinkamus pareigūnus apie faktą, kad J.A.V. Kongresas imasi tyrinėti Baltijos valstybių okupaciją ir tyrimų įtvirtinimo išvadoje reikalauja, kad Baltijos valstybės būtų vėl sugrąžinta laisvė. Amerikos Kongreso pradėtas darbas gal paskatins kitų šalių parlamentus ir valdžias imtis panašios akcijos Baltijos valstybių reikalu.

— Ar pavergtos Lietuvos gyventojai painformuoti apie Kersten komisijos sudarymą?

— Vaice of America programose buvo paskelbta žinia apie Amerikos Kongreso nutarimą sudaryti komisiją Baltijos valstybių okupacijai iširti. Todėl reikia tikėti, jog ši žinia pasiekė Lietuvos gyventojus. Būdamas Europoje tikiuosi turėsiu progos pats, o taip pat gal kartu

su kongresmanu Kersten oro bangomis prabilti į pavergtos Lietuvos gyventojus ir smulkiau painformuoti apie Amerikos Kongreso žygius Baltijos valstybių reikalu. Vieta ir stotis kaloms į Lietuvą paaiškės būnant Europoje. Tuo reikalu rytoj Washingtono, Baltuose Rūmuose turėsiu pasikalbėjimą su Prezidento patarėju.

— Kiek ilgai užtruksite Europoje ir kada numatote sugrįžti?

— Europoje numatau išbūti 3-4 savaites. Kongresmanas Kersten užtruks porą savaitių ilgiau, nes numato sustoti Airijoje, kur mes lietuviui didelių interesų neturime. Amerikon turėsiu grįžti anksčiau, nes ilgesniam laikui negaliu apleisti savo biznio reikalų. Be to, teks pasirošti lapkričio 27-28 dienomis Chicagoje įvykstančiam Amerikos Lietuvių Kongresui, kuriame numatau padaryti platesnį pranešimą apie savo kelionės į Europą rezultatus, — baigė pasikalbėjimą p. Rudis.

A. B.

MIRE PRANAS AUKŠTAKALNIS

Minersville, Pa. Pranas Aukštakalnis, 73 metų amžiaus, mirė rugsėjo 13 dieną. Palaidotas rugpj. 17 d.

Velionis buvo kilęs iš Marijampolės valsčiaus, Prienų parapijos, Rutkiškių k. Į Ameriką atvyko 1898 metais ir beveik 50 metų išgyveno Minersville, Pa.

Per daugelį metų turėjo užsienio biznį, buvo savininkas Washington Hotel Minersville, Pa. Be to, turėjo daug nuosavų namų ir jis buvo vienas iš turtingiausių šios kolonijos lietuvių. Paliko savo žmoną, du sūnus Dr. Frank Hill (Aukštakalnis) sveikatos komisijonierius Minneapolis, Minn. Joseph Aukštakalnis, Philadelphia, Pa., tris dukteris, Mr. Helen Bazzella, Trenton, N. Y. Mr. Violet Kallis, Philadelphia, Pa. Anna Aukštakalnis, Minneapolis, Minn. ir devynis anūkus. Tegul būna ši žemėlė lengva velionio poilsui, o jo šeimai reiškiamie gilia užuojauta.

Dr. ir Mrs. M. J. Colney

TUOJ ISIGYKIT ŠIAS KNYGAS!

Aušrelė (elementorius)	2.25	Namai ant smėlio	2.00
Step. Zobarskas		J. Gliada	
Aukštųjų šimonių Likimas	3.50	Nemunas	2.50
Ieva Šimonių		St. Kolupaila	
Anglų kalbos gramatika	2.00	Neramu buvo Laisvės Alėjos	1.50
J. Kukanauza		B. Daubaras	
Anglų kalbos gramatika	1.00	Our Country Lithuania	5.00
V. Kaimaitakas		V. Augustinas	
Anderseno pasakos	2.00	Po Tėvynės dangum	
Arkivysk. J. Matulevičius		Zodžiai vytės Nemunėlio.	2.00
užrašai	2.50	Paveikslai V. Augustino	
Aukso kirvis	2.50	Petras ir Liucija	1.20
Juozas Švaistas		Romain Rolland	
Barabas	2.25	Pasaulio Lietuvių Žinytas	6.00
Paer. Lagerkvist		Anicetas Simutis	
Baltasis Vilkas	1.00	Princas ir elgeta	1.20
K. Binkis		Mark Twain	
Kalutis	1.50	Pirmas rūpestis	2.00
J. J. Bačiūno leidinys		Jurgis Jankus	
Baltaragio mafūnas	2.50	Pragaro pašvaistės	3.50
K. Boruta		V. Alantas	
Broliai Domeikos	2.50	Partizanai už gelež. uždangos	2.50
L. Dovydnas		Daumantas	
Buriavimas ir jūrininkystė	2.00	Per Klausėčių ūlytėlę	2.20
B. Stundžia		Liudas Dovydnas	
Didžiosios atgalios	3.50	Pietų vėjelis	1.00
R. Spalis		Vytė Nemunėlis	
Džiaukis gyvenimu	0.70	Paklydę paukščiai I	2.20
O. Swett Marden		Jurgis Jankus	
Doleris iš Pittsburgho	0.80	Paklydę paukščiai II	2.50
Stepas Zobarskas		Jurgis Jankus	
Daili saulytė	0.50	Petras Širvokas	2.70
Gyvačių lizdas		Juozas Švaistas	
Francois Mauriac		Pabučiavimas	1.50
Galvės Berniuko Nuotykių	5.00	J. Grušas	
R. Spalis		Raudonasis siaubas	1.25
Gimdytoja	1.75	Salik Vogulov	
Francois Mauriac		Raudonasis Tvanas	1.00
Giesmė apie Gediminą	2.00	Ignas Seinius	
B. Sruoga ir V. Petravičius		Raudoni batukai	1.50
Gintariniai vartai	2.00	Jurgis Savickis	
N. Mazalaitis		Ramybė man	0.80
Gimtojo žodžio baruose	1.50	J. Kėkštas	
P. Jonikas		Raguvos malūnininkas	0.25
Gyvylių ūkis	1.00	V. Tamulaitis	
George Orwell		Sudie, pone Cipse	0.75
Haufa pasakos I ir II dalis	2.75	James Hilton	
Kazimieras Sapieha	2.50	Silkai ir vilkai	1.00
B. Sruoga		Runcė Dandieris	
Karoliai	1.80	Senųjų lietuviškų	2.00
Guy de Maupassant		knygų istorija	
Kaip jie mus sušaudė	2.00	V. Biržiška, kiet. virš.	3.00
J. Petraitis		popr. virš.	2.00
Kuprelis	2.00	Saulės laikrodžiai	1.00
Ignas Seinius		Henrikas Nagys	
Kalorijos ir doleriai	2.00	San Michael knyga I	2.50
Vilius Bražvilis		Axel Munthe	
Kryžkelės	3.50	San Michael knyga II	2.50
A. Vieniulis		Axel Munthe	
Konradas Valenrodas	1.50	Šventieji akmenys	2.00
Adomas Mickevičius		Faustas Kirka	
Keliai ir kryžkelės	2.50	Šventoji Lietuva	3.00
Putinas		Jurgis Savickis	
Kaimiečiai	2.50	Šventoji Inga	2.50
V. S. Reymont I-II-III-IV		A. Skėma	
I ir II dalis	po 3.00	Sapnų pėdomis	1.00
III ir IV dalis	po 3.50	V. Kazokas	
Kudirkos raštai	5.00	Tarp žalsvų palapinių	3.00
Kregždutė	1.50	P. Kesininas	
A. Rinkūnas		Tėvų pasakos	1.90
Kelias į pasisekimą	2.00	A. Giedrius	
Grabau - Grabauskas		Tolimieji kvadratai	2.00
Lietuvių Kalbos Istorija	3.00	J. Grišmanauskas	
Dr. P. Jonikas		Tautosakos Lobyntas	3.00
Lyrika	2.00	J. Balyš	
K. Binkis		Tomas Nipernadis	2.50
Loreta	1.80	August Gailit	
Stasius Būdavas		Trylika nelaimių	1.25
Lietuva	2.75	R. Spalis	
A. Bendorius		Tarp pelių ir vyrų	1.25
Laiškai žmonėms	2.00	John Steinback	
G. Papini		Tėvelių pasakos	0.80
Lietuvių Literatūra	2.00	A. Giedrius	
Pranas Naujokaitis		Ugnies pardavėjas	1.00
Lietuvių Tautos Kelias	3.00	B. Rukša	
Lietuvių kalbos vadovas	4.50	Velykų pasakos	1.00
Red. prof. Skardžius		N. Butkienė	
Lietuviškos pasakos	2.50	Vidurnakčio vargonai	1.50
J. Balyš		Ceslovas Grincevičius	
Lietuvių poezijos antologija	6.00	Vincas Krėvė Mickevičius	2.00
J. Aistis ir A. Vaičiulaitis		Vaikų knygelė	1.80
Lėkučio atsiminimai (jaunimui)	1.50	M. Valančius	
A. Giedrius		Vieneri metai ir viena savaitė	1.50
Lietuvių archyvas	3.00	B. Gaidžiūnas	
Bokevizmo metai	3.00	Varpai skamba	2.50
Lietuvos Valstybės Konstitucijos	0.70	Stasius Būdavas	
Lietuva ir jos Pančiuose	1.50	Vyturėliai Laukuose	0.75
B. T. Džirėnė ir V. Rastenis		Vikt. Simaitis	
(Jonas) Andriūnas ir Petras		Taupioji Vyrėja	2.00
Mazasis Lietuviškas	2.00	Užuovėja	3.50
Angliškas žodynas	2.00	M. Katiliškis	
Vilius Peteraitis		Žmonių likimas	3.50
Metūgės	1.00	V. Bagdonavičius	
B. Pakelevičiūtė		Zemaičių žemė	1.50
Mėnuo vad. medaus	2.50	A. Vilainis	
N. Mazalaitis		Zemaičių krikštas	3.50
Meškiukas Rudnosiuokas	2.00	Zvaigždėtos naktys	1.00
Vytė Nemunėlis		Augustaitis-Vaičiūnė	
Visos knygos stumčiamos paštu. Užsakant pinigų siųskite		Žmonės ant vieškello	1.00
		Liudas Dovydnas	

DIRVA, 1272 East 71 St.

Lietuvių Prekybos Namai Chicagoje

Viena moderniausių, lietuvių vadovaujama, baldų ir namų įrengimų prekybos įmonė, užimanti per 15,000 kv. pėdų plotą.

Baldai ir kiti namų įrenginiai pristatomi iki 150 mylių už Chicago be jokių primokėjimų.

TELEFUNKEN RADIO APARATAI

Europos stotims klausyti, televizijos aparatai, rašomosios mašinėlės lietuvišku raidynu.

Įmonė atidaryta: pirmadieniais ir ketvirtadieniais nuo 9 iki 9:30 val. vak.
kitomis dienomis nuo 9 iki 6 val. vak.,
sekmadieniais nuo 10 iki 5 val. vak.

Furniture Center, Inc.

Įmonės vedėjas JUSTAS LIEPONIS

3222-24-26 So. Halsted St., Chicago 8, Ill.
Tel. Victory 2-4226

CHICAGOS GYDYTOJAI

Tel. ofiso Virginia 7-6583
Rezidencijos Republic 7-7868

Dr. S. Biežis

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2201 West Cermak Road
VAL: 1-3 popiet ir 7-8 v. vak.
Trečiad. ir sekmad. ofisas uždarytas.
Seštad. tik nuo 1-3 val. popiet.
Rezid. 3241 W. 66th PLACE

Dr. Antanas Rudokas, O. D.

Tikrina akis ir pritaiko akinius
keičia stiklus ir rėmus.
4701 S. Damen Ave., Chicago Ill.
Saukite — YA. 7-7381
Pirmas: vakaras 6 iki 9, seštad.
10 ryto iki 4, trečiad. ir sekmad.
tik susitarus

Tel. ofiso A. R. M. 6-0161
Tel. buto GR. 2-9203

Dr. Juozas Bartkus

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Norvest Medical Center
2336 West Chicago Ave.,
Chicago 22, Ill.
VAL: 1-3:30, 7-9 p. p. pirmad.,
antrad., ketvirtad., penktad.,
10 ryto — 1 p. p. trečiadieniais
12-4 p. p. šeštadieniais.

Dr. I. Kuras-Ramunis

Spec. KODIKIŲ IR VAIKŲ LIGOS
VAL: pirmad., trečiad. ir penkt.
5-8 v. v.
Seštad. 10 v. r. — 1 v. p. p.

IR

Dr. Jaras Ramunis

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
VAL: antrad. ir ketvirt. 7-8:30 v. v.
seštad. 3-5 v. p. p.
TEL: Kabineto REpublic 7-1168
Buto: WALbrook 5-3765

DIRVOS ATSTOVAI

į kuriuos galima kreiptis visais DIRVOS prenumeratos ir skelbimų reikalais:

Baltimore, Md.	Montreal, Canada
Antanas Česonis	Stepas Kęsgaila,
1323 Hollins St.	6882 Beaulieu St.
So. Boston, Mass.	Toronto, Canada
Brunonas Kalvaitis,	Jonas Paršėlinas,
545 East Broadway.	62 Pauline Ave.
Brooklyn, Mass.	Welland, Canada
Bačiulis A.,	Zukauskas Kazys
9 Broad St.	87 Thorold Rd.
Chicago, Ill.	Anglijoje
Jonas Paplėnas,	Dainora Daunoras
4416 So. Hermitage Ave.,	49 Thornton Ave.
Yard 7-0191	Thurnham Green,
Dayton, Ohio	London W. 4
J. A. Urbanas,	Australijoje
1302 Lamar St.	Povilas Lukošius,
Detroit, Mich.	Box 1665 M, G.P.O.,
VI. Pauza,	Adelaide, S. A.
9124 Quincy Ave.	Australia
Newark, New Jersey	P. Ambraza
A. S. Trečiokas,	29 Elsemere St.
314 Walnut St.	Kensington
New York-Brooklyne	Sydney
Antanas Sodaitis,	Brazilija
57-56, 63rd St.,	Meldutis Laupinaitis,
Maspeth, N. Y.	Caixa Postal 118
Omaha, Nebr.	Sao Paulo
J. Povilaitis,	Colombia
5617 So. 31 St.	K. Klastauskas,
Waterbury, Conn.	Apartado nae 2336
Vladas Varneckas,	Medellin
2157 N. Main St.	Venecueloje
Hamilton, Canada	c/o Cristalerias Nacionales,
Antanas Mingėla,	Apartado 4532
190 Catherine St. S.	Maracay
	Venezuela, S. A.

Keturi nelygūs pavyzdžiai

Raudonajam pragare

Žodžiai moko, o pavyzdžiai patraukia, — sakydavo senovės romėnai.

Be abejo, tinkamas pavyzdys yra tai, kas geriausiai paaiškina žodį ir teikia įkvėpimo panašiai daryti.

Tik žinoma, būtų juokinga kurti naivius posakius, kokius kartais išgirstame mūsų gyvenime. Kaip, sakysime, tokį: "Ne bus tvarkos mūsų politikoje, kol neturėsime lietuviško Bismarcko". Bismarcko mes dabar vis tiek neturėsime, nors vieną mažą Talleyrandą pastoviai turime... Arba toks posakis: "Mums reikia lietuviškų Dostojevskių, lietuviškų Tolstojų, naujų Maironių, antro Adomo Mickevičiaus".

Tai būtų visai gerai, ir ypač mus reikėtų antro Adomo Mickevičiaus. Jo nėra ir niekada nebus. Bet jo pavyzdys galėtų ir turėtų patraukti. Būdingesnio ir gražesnio pavyzdžio ištremtam lietuviui literatui aš kaip ir nežinočiau.

ADOMAS MICKEVIČIUS

Dėl vieno galime liūdėti, kad tas lietuvis rašė ne lietuvių kalba, taigi, formaliai pasidarė svetimos literatūros lobis. Bet jei šandien kuris iš mūsų literatų taip stipriai pradėtų kurti anglų ar prancūzų kalbomis, manau, niekas per daug nepyktume...

Adomas Mickevičius beveik viskuo gali būti būdingas ir artimas mūsų dabarčiai. Jis, dar jaunas studentas, priešinosi carizmui, buvo jo kalnys, paskui buvo ištremtas į Rusiją, vėliau pasitraukė į Vakarų, nuolat buvo aktyvus anticaristinėje rezistencijoje, dėjęs prie laisvės kovotojų organizavimo, ir mirė su jais. Jis visuomet liko lietuvis. Jis nestatė terminų, kada kils karas, kada ateis išsilaisvinimo diena. Jis tam dirbo visą gyvenimą. Taip, jo tremties ir gyvenimo sąlygos buvo nepalyginamai lengvesnės, "poniškesnės", negu mūsų daugelio. Gal jo ir gabumai jas nugalėti buvo didesni, bet ir iš mūsų ne vienas galėtų tokias sąlygas susidaryti, gerai užsispyrę. Juk jau ir mes pradėdami turėti lietuvių profesorių svetimuose universitetuose...

Beveik visa Adomo Mickevičiaus kūryba buvo — lietuviškasis patriotizmas. Ir ne pigusis patriotizmas, ne tuščiažodžiavimas, ir Adomas jo nevenė, jis nebijėjo "garsiai deklamuoti savo patriotinių jausmų". Gražina, Konradas Valenrodas, Vėlinės, dalis baladžių ir lyrikos, — kas gi yra, jeigu ne aktyvus lietuviškasis patriotizmas, didvyriškumo poemos, kovinės moralės žadinimas, tikėjimas į savo tautos ir asmenybės laisvę? O Pono Tado poema — juk tai tik kita, gal pasakytume pasyvaus, tremtinio patriotizmo forma.

Adomas buvo romantikas, gyvenime ir literatūroje, savo laikų kūdikis. Šandien kiti laikai, kitos literatūrinės formos, ir kita "romantika". Bet tautinių uždavinių dvasia ta pati, ir rašytojo rolė savo laiko visuomenėje nedaug pasikeitusi. Nors lenkiškai rašęs. Adomas garsino šimtus geriausių mūsų žmonių lietuvių ir vėliau tūkstančių tūkstančių įkvėpė mylėti mūsų tėvynę, "daugiau, negu sveikatą", daugiau, negu namuką ar automobiluką šiais laikais. Tai kūrėjas, atlikęs milžinišką visuomeninę funkciją, ir dėl savo kūrinių patriotinės bei kovinės dvasios nepasidavęs silpnėsiui, kaip rašytojas.

ANTANAS OLIS

Štai dabarties pavyzdys, — visai kitas, visai nelygus, nes visai iš kitos operos. Tai politikas ir visuomenininkas, kuris

BRONYS RAILA

lietuvių tarpe veikdamas kultūrinės manifestacijos, mūsų kultūrinį vertybių dymą svetimiesiems, gali daugiau lietuvių tautiniams ir visoms mūsų politinėms instancijoms draugėn sudėjęs.

Tik atvykęs į Ameriką sužinojau, kad jau man anksčiau žinomas Čikagos lietuvių advokatas Antanas Olis, neseniai išrinktas į to miesto sanitarinį valdybą, kažkada anksčiau buvo kalta dirigavęs simfoniniam orkestrui. Tai gana išimtinis, retas dalykas pasaulyje. Pagalvojau, kad toks žmogus turi būti ti arba koks maniakas, arba labai idealistas.

Greit pamaciau, kad ir "manija" ir idealizmas teisingi. Kad lietuvių tremties dailininkai iš Vokietijos beldėsi į visokių veiksmų ir tarybų duris, kas padėtų jiems suorganizuoti meno parodą Amerikoje, niekas jiems nepadėjo. Ir štai Antanas Olis, niekieno neprašomas, nutaria visus eksponatus pergabenti Ame-

rikon ir įvairiuose miestuose stirovoti lietuvių meno parodas. Pats dalyvavau specialiaame posėdyje New Yorke, kur tas Olio nutarimas turėjo virsti kūnu. Mačiau, kad net su savaisiais tas reikalas rieda, kaip neteptas ratas. Ois klausėsi visokių veiksnių nuomonių, šypsojosi, ir padarė, ką galėjo. Laikraščiuose buvo rašoma, kad Ois "daro savanauđe politiką", paroda buvo savos spaudos dalies ignoruojama, net kai kurie dailininkai reiskė nepasitenkinimą dėl "blogos organizacijos".

O štai anas lietuvių saskrydis Washingtone su mindaugine dailimi ir parodymu Amerikos sostinėje, jog sena karališka lietuvių tauta yra išnokusi savo dailininkais, pianistais, kompozitoriais, dainomis ir kad ji nusipelnė būti gėdai jo programoje, apie kaulaisva, o ne burliokų puspadaizų, kuriuos veikalus muzikos intermindžiojama. Kas galėjo tokia manifestacija, jei pats daug patiraukdamas, suorganizuoti, išskyrus Oj, tą advokatą ir politikierių, kadais dirigavusių simfoninį orkestrą? Ir koks buvo to sumanyto ir vėliau praversto žygio sutikimas bei įvertinimas daugelyje mūsų, atspiraus lietuviškos spaudos? Nagi, kad tai jėgų skaldymas, paveržimas darbo jėgų kitų, net politinis prikenkimas kitų organizacijų darbu, taigi, vertas ignoravimo, toj spaudoj ignoruotas. Ir dabar aiškiausiai pamaciau, kokia yra lietuviška vienybė ir patriotizmas Amerikoje ir kaip lietuviškos kultūros manifestacijos supranta vienas kitas dvasios su-

klis, pats to nesugebėjęs, nemokėjęs ir nenorėjęs padaryti, o juo labiau tam savo pinigą paaukoti.

Šandien jau kiekvienas lietuvis kultūrininkas pasaulyje žino, kad jei jis turi gerą darbą ar tikrą talentą parodyti, jis Amerikoje tegali kreiptis pagalbos pirmiausia į Antaną Oj. O Ois turi kantrai kėsti jo darbo smerkėjus ir suskųti kritiką. Toks yra kiekvieno didelio kultūros ir politikos menininko likimas...

DAILININKAS X...

Neminėsiu jo pavardės. Bet štai dar vienas jau moderninio pozityvumo pavyzdys. Tai dailininkas, kurio vieną kitą kūrinių gal anuomet Ois iš Vokietijos atgabeno čia ir rodė amerikiečiams. Tas dailininkas neblogas, talentingas, darbštus, čia jau pasizymėjęs. Vieną kartą jis man ir sako:

"Lietuvių visuomenė? E, kas man ta lietuvių visuomenė! Aš jos negyvenu ir negyvensiu. Bent jau Amerikoje ne. Ar rasi mūsų publikos, kur tikrai meną supranta? Aš gyvenu tik iš amerikiečių. Aš tik su jais tedirbu. Aš be lietuvių visuomenės galiu apsieiti, jos man gali ir nebūti. Ką ji man padėjo? Ką ji man gali padėti? Lietuvių rietenos man visai nerūpi. Spjaut man į tas partijas ir tas jų rezistencijas. Neturiu laiko, aš užimtas, aš juk daug dirbu. Paukoti? Galėčiau, aš turiu pinigų, uždirbu gerai, bet... šiuo momentu neturiu. Aš nenoriu maišytis į tą balą. Aš esu menininkas. Nenoriu būti nuo kieno priklausomas ar kam priklausyti. Aš nepriklausomas menininkas. Supranti, mano tikslai yra menininko. Man joks politika nerūpi, kaip jums nerūpi manė menas".

Ir taip toliau. Tai tikras pasikalbėjimas. Tie žodžiai nereikalingi paaiškinimui. Tai patraukiantis pavyzdys. Jis jau ne vieną patraukia. "Gryno menininko" kelias...

ANDRIUS KUPREVIČIUS

Štai vėl kito menininko — pianisto kelias. Atvykęs koncertui į Los Angeles, Andrius Kuprevičius turėjo pasikalbėti lietuvių radijo pusvalandįje. Jis tarp kitko, paklaustas, kokia jo pažūra į lietuvių visuomenę, pasakojo:

"Man lietuvių visuomenė visur padėjo ir padeda. Anuomet Vokietijoje, vėliau Argentinoje, dabar čia Amerikoje. Aš čia galėjau atvykti, pakviestas Maručio (ir vėl daugiau ar mažiau Olio ranka, — pagalvoju klausydamas). Argentinoje aš suorganizavau lietuvių chorą, ir dabar net argentiniečiai mūsų dainas dainuoja. Menininkas negali ir neturi atsikirti nuo savo visuomenės, savo tautos".

Kiek vėliau su Andriumi pratinei, jog sena karališka lietuvių tauta yra išnokusi savo dailininkais, pianistais, kompozitoriais, dainomis ir kad ji nusipelnė būti gėdai jo programoje, apie kaulaisva, o ne burliokų puspadaizų, kuriuos veikalus muzikos intermindžiojama. Kas galėjo tokia manifestacija, jei pats daug patiraukdamas, suorganizuoti, išskyrus Oj, tą advokatą ir politikierių, kadais dirigavusių simfoninį orkestrą? Ir koks buvo to sumanyto ir vėliau praversto žygio sutikimas bei įvertinimas daugelyje mūsų, atspiraus lietuviškos spaudos? Nagi, kad tai jėgų skaldymas, paveržimas darbo jėgų kitų, net politinis prikenkimas kitų organizacijų darbu, taigi, vertas ignoravimo, toj spaudoj ignoruotas. Ir dabar aiškiausiai pamaciau, kokia yra lietuviška vienybė ir patriotizmas Amerikoje ir kaip lietuviškos kultūros manifestacijos supranta vienas kitas dvasios su-

klis, pats to nesugebėjęs, nemokėjęs ir nenorėjęs padaryti, o juo labiau tam savo pinigą paaukoti.

Vieną šaltą 1945 metų kovą, palikau su tėvais Gerdau. Kelyje į vakarus vyko tūkstančiai vokiečių pabėgėlių: vežimais, dviračiais ir pėsti. Sovietų artilerijai ir aviacijai tai buvo geriausias taikinytis patenkinti savo kraujo troškimą. Pakelėse gulėjo šimtai užmuštų vaikų, moterų ir senelių, o sužeistaisiais niekas nesirūpino. Visų mūsų tikslas buvo kaip nors pasiekti Karaliaučius ir iš ten per Pillau kaip nors išvykti vakarų Vokietijon. Pergalė nei mes, nei mūsų kariuomenė jau nebetikėjo — kiekvienas individualiai stengėsi kaip nors savo galvą išgelbėti. Tačiau tik mažai dalelei pabėgėlių pavyko Karaliaučius pasiekti — visi kiti arba kelyje žuvo arba pateko bolševikams. Per samyję pasimečiau nuo saviškių ir niekuomet jų daugiau nebesusitikau.

Ne tiek daug žmonių žuvo per patį karą, kiek atėjus bolševikų kariuomenei. Tūkstančiai vokiečių moterų, vaikų ir senelių buvo nušauti be mažiausios kaltės. Praėjus egzėkucijų bangai,

įtraukdamas kad ir ne tokius jau stiprius čiurlonio kūrinus.

Ir pagalvoju dar daugiau: — Kiekvieno menininko profesinis gabumas ar tik kažkaip paslaptinai nesustiprėja, ar jis negyja kažkokio naujo gilesnio aromato, kai tas menininkas yra dar ir "visuomenininkas", viskuo domis, viską išgyvenęs, persiskunkęs savo tautos didžiais rūpesčiais, suaugęs su jos dvasia ir aspiracijomis, aktyvus jos siekimų rėmėjas, su savo instrumentu, kad ir ne mirtiną ginklą, bet vistiek, anot Pablo Casals, visuomet grojantis laisvės ir savo tautos laisvės pušėje...

Ir dar pagalvoju apie Lisztą ir Chopiną, kurie tiek daug yra davę savo tautos svetur pagarsinti, — ir rudiškai, nes ne žodžiais, o tik garsais, — ir apie Wagnerį, ir apie Paderewskį. Af jie būtų buvę ir likę tokie stiprūs ir taip dvasioje turtinai, jei būtų sutikę pasidaryti tikslų DP, — groti ir loti ten, kur skanesnis penas, ir be gėdės skelbti: e, kas man tie lenkai, vokiečiai ar kažkokie vengrai, aš iš jų negyvenu, apie mano meną jie nieko nesupranta, aš gyvenu tik iš prancūzų, rusų, anglų, amerikiečių...

TRYŠ A

Mano duoti keturi pavyzdžiai nelygūs, "kakofoniški", gal keisti, — bet juos roviau iš paties gyvenimo, dabarties ir praeties.

Aš visuomet protestavau prieš DP terminą, piktinausi, kad mūsų tautiečiai jį sutiko priimti, — ir dabar matau, kad ne be reikalo. Nes jau gema daug mūsų piliečių, net kultūrininkų ir menininkų pradeda galutinai priimti ir DP dvasią, kitaip sakant, tai "išvietintųjų" dvasia, arba gerai lietuviškai nusakant, — išviečių dvasią.

Ir todėl, susigraudinęs, įsiekioju kitokių pavyzdžių. Šalia to lksio, mane patraukė tryš A — Adomas, Andrius ir Antanas, įvairūs, įvairių laikų vyrai, ir epač šis Antanas, kuris, gimes ir augęs Chicagoje, niekad Lietuvos dar nematęs ir dar jokios Girmiaus suformuluotos "gimtosios žemės netekimo žaizdos" neapitūrėjęs, tik simfonijos orkestrą dirigavęs, teisybe gyvęs ir dabar susirūpinęs Chicago higienos pakėlimu, ir niekad DP dvasiai nepasidavęs.

Bet... aš svajoju, kad vėl atsistojusti nepriklausoma Lietuva tikrai panorės bent į amžiausią galą "išvietinti" šį Antaną ir ištremti jį jo tėvų ir senelių žemėn, kaip laisvės žygių ir lietuviškos kultūros sklidimo ambasadorių Amerikoje.

prasadėjo žiaurus badas. Rytą, palikau su tėvais Gerdau. Kelyje į vakarus vyko tūkstančiai vokiečių pabėgėlių: vežimais, dviračiais ir pėsti. Sovietų artilerijai ir aviacijai tai buvo geriausias taikinytis patenkinti savo kraujo troškimą. Pakelėse gulėjo šimtai užmuštų vaikų, moterų ir senelių, o sužeistaisiais niekas nesirūpino. Visų mūsų tikslas buvo kaip nors pasiekti Karaliaučius ir iš ten per Pillau kaip nors išvykti vakarų Vokietijon. Pergalė nei mes, nei mūsų kariuomenė jau nebetikėjo — kiekvienas individualiai stengėsi kaip nors savo galvą išgelbėti. Tačiau tik mažai dalelei pabėgėlių pavyko Karaliaučius pasiekti — visi kiti arba kelyje žuvo arba pateko bolševikams. Per samyję pasimečiau nuo saviškių ir niekuomet jų daugiau nebesusitikau.

Ne tiek daug žmonių žuvo per patį karą, kiek atėjus bolševikų kariuomenei. Tūkstančiai vokiečių moterų, vaikų ir senelių buvo nušauti be mažiausios kaltės. Praėjus egzėkucijų bangai,

įtraukdamas kad ir ne tokius jau stiprius čiurlonio kūrinus.

Ir pagalvoju dar daugiau: — Kiekvieno menininko profesinis gabumas ar tik kažkaip paslaptinai nesustiprėja, ar jis negyja kažkokio naujo gilesnio aromato, kai tas menininkas yra dar ir "visuomenininkas", viskuo domis, viską išgyvenęs, persiskunkęs savo tautos didžiais rūpesčiais, suaugęs su jos dvasia ir aspiracijomis, aktyvus jos siekimų rėmėjas, su savo instrumentu, kad ir ne mirtiną ginklą, bet vistiek, anot Pablo Casals, visuomet grojantis laisvės ir savo tautos laisvės pušėje...

Ir dar pagalvoju apie Lisztą ir Chopiną, kurie tiek daug yra davę savo tautos svetur pagarsinti, — ir rudiškai, nes ne žodžiais, o tik garsais, — ir apie Wagnerį, ir apie Paderewskį. Af jie būtų buvę ir likę tokie stiprūs ir taip dvasioje turtinai, jei būtų sutikę pasidaryti tikslų DP, — groti ir loti ten, kur skanesnis penas, ir be gėdės skelbti: e, kas man tie lenkai, vokiečiai ar kažkokie vengrai, aš iš jų negyvenu, apie mano meną jie nieko nesupranta, aš gyvenu tik iš prancūzų, rusų, anglų, amerikiečių...

TRYŠ A

Mano duoti keturi pavyzdžiai nelygūs, "kakofoniški", gal keisti, — bet juos roviau iš paties gyvenimo, dabarties ir praeties.

Aš visuomet protestavau prieš DP terminą, piktinausi, kad mūsų tautiečiai jį sutiko priimti, — ir dabar matau, kad ne be reikalo. Nes jau gema daug mūsų piliečių, net kultūrininkų ir menininkų pradeda galutinai priimti ir DP dvasią, kitaip sakant, tai "išvietintųjų" dvasia, arba gerai lietuviškai nusakant, — išviečių dvasią.

Ir todėl, susigraudinęs, įsiekioju kitokių pavyzdžių. Šalia to lksio, mane patraukė tryš A — Adomas, Andrius ir Antanas, įvairūs, įvairių laikų vyrai, ir epač šis Antanas, kuris, gimes ir augęs Chicagoje, niekad Lietuvos dar nematęs ir dar jokios Girmiaus suformuluotos "gimtosios žemės netekimo žaizdos" neapitūrėjęs, tik simfonijos orkestrą dirigavęs, teisybe gyvęs ir dabar susirūpinęs Chicago higienos pakėlimu, ir niekad DP dvasiai nepasidavęs.

Bet... aš svajoju, kad vėl atsistojusti nepriklausoma Lietuva tikrai panorės bent į amžiausią galą "išvietinti" šį Antaną ir ištremti jį jo tėvų ir senelių žemėn, kaip laisvės žygių ir lietuviškos kultūros sklidimo ambasadorių Amerikoje.

gydytoją, kuris buvo pabėgęs iš sovietų karo belaisvės. Kažin, kokių būdu milicija apie tai sužinojo ir A. seserį su visa šeima ištremė. Vokiečiai gydytojui pavyko pabėgti į mišką pas partizanų. Ištremtųjų ūkis liko išplėstas ir aplėistas, tačiau pastatai nebuvo nugriauti. Šioje apylinkėje masiniai trėmimai vyko 1948 ir 1949 metais, per kuriuos ištremė apie 30% gyventojų. A. kartais gaudavo iš savo ištremto į Sibirą švogerio laiško, kur buvo rašoma, kad jis esąs nuo savo šeimos atskirtas ir dirbąs sunkiai anglų kasykloje. Prašė atsiųsti maisto ir rūbų.

Prie Nemakščių yra vienas sovietų aerodromas su angariais lėktuvams, tačiau ne visuomet čia lėktuvai stovi. Kelis kartus per metus čia vyksta sovietų kariuomenės manevrai, kurių metu būna daug lėktuvų. Tuomet būna metami parašutinininkai, šaudoma iš pabūklų ir pan.

Nemakščiai ir Skaudvilė per karą labai nukentėjo. Dabar yra pastatyta mažų medinių namelių, kurie atrodo, lyg grybai po lietaus. Nemakščiuose veikia viena maža krautuvėlė, kurioje nieko negalima gauti pirkti. Skaudvilėje yra kelios tokios krautuvėlės ir viena tekstilės krautuvė, laikoma privačiai vie-

no žydo. Tačiau jam prekyba nevyksta, nes viskas pasakiškai brangu.

Susisiekimas labai blogas. Iki 1950 metų nebuvo jokių kelei-

vinų autobusų ir kitokių susisiekimo priemonių, kaip tik geležinkelis. Bet Viduklės stotiai esant gana toli, žmonės buvo priversti daugiausia pėsčiomis keliauti. Tik vėliau buvo paruošti keleivių pervežimui du sunkvežimiai, kurie dažnai būdavo remonte ir susisiekimo tvarkaraščio nesilaikė. Kartais ištisomis dienomis tekdavo ištovėti prie kelio.

Skaudvilėje ir Nemakščiuose bažnyčios veikia, tačiau paskutiniu metu buvo kalbama, kad už mokesčių nemokėjamą Nemakščių bažnyčia bus uždaryta. Tikroji N. bažnyčia per karą sugrėgė ir jos vieton yra pastatytas medinis namas.

Inf.

Nesėkminga pjūtis Lietuvoje.

Jei Vilniaus radijas šienapjūtis ir javapjūtis metu nuolat grynai "viršytomis normomis", tai kompartijos vyriausiasis organas "Tiesa" beveik kiekviename numeryje išbura vietinius pareigūnus dėl trūkumų, vykdančių pjūties darbus. Pranešimai iš vietų parodė, kad daug kur tie darbai vyko nepaprastai lėtai. Maža ką padėjo ir išgarsintoji "mechanizacija", kai traktoriai ir kombainai sugudę stovi laukuose ar net dar iš rudens neremontuoti stovi MTS kiemuose. Kai kur mašinos neveikė nei šienapjūtis, nei javapjūtis metu, ir kolūkiečiai turėjo su plikais dalgiais eiti į laukus. Ir darbo drausmė, gerokai pašlijusi,

Paryžiuje, madų sostinėje, pradėtos demonstruoti šios rudens ir žiemos moterų drabužių mados.

Balsas iš Vilniaus

(Mūsų Europos bendradarbio)

DABAR JIE KALBA JAU ATVIRAI...

Kai pas jus, Amerikoje, dar kalbės prisimenamąsias Suvalkijos "ūkininkų" riaušes, dabartinis kvislingas balsas iš Vilniaus jau visiškai atvirai pasakoja, kieno tos riaušės buvo. Rugsėjo 20 dieną jie gyres:

— Šiandien sukaka 18 metų nuo laiko, kai Suvalkų darbo valstiečiai pakilo į kovą prieš buržuazinę diktatūrą, prieš fašistų valdžią. Koviniai Lietuvos darbo valstiečių ištvojimai 1935-36 metais buvo įžymūs įvykiai mūsų krašto darbo žmonių išsivadavimo iš fašistų spaudos istorijoje.

— Krupavičius apdalino žemę spekuliantus, policijos kadrus, o biednuomenė gavo tik pažadus.

— 1935 metų vasarą Lietuvos darbo valstiečių judėjimas prieš engėjus išsiplėtė į didžiulį valstiečių pogromą, nukreiptą prieš fašistinės valdžios smurtą ir buožį išnaudojimą. **Didelę reikšmę turėjo komunistų partijos šaukimas kovoti dėl ekonominį ir politinių reikalavimų, visų pirma dėl demokratiškos laisvės, dėl fašistinių savi-valdybių panaikinimo ir kita.** Tai paskatino valstiečius pradėti atvirą kovą. Lietuvos ūkininkų, darbininkų ir visuomenės vykdomojo komiteto 1935 m. liepos mėn. atsišaukime, išleistame Perloje, kurio sudaryme dalyvavo Prienų valstiečiai, vadovaujami apylinkės komunistų, buvo nurodytos žemos žemės ūkio produktų kainos, skolos ir prievolės, kurios slėgia valstietį. Ūkininkas, darbininkas, negalėdamas pakelti sunkios jį užgrūvusios naštos, atsisakė remti vyriausybės ekonomikai ir politiskai, mokėti mokesčius ir skolas, pirkti iš varžytinių parduodamus ūkius, kol nebus sutvarkyti politiniai ir ekonominiai santykiai.

— Suvalkų valstiečiai savo pa-

sipriešinimą fašistams pradėjo nuo streiko, neveždami ir neleidami vežti į miestą žemės ūkio produktų. Kuomet iš Kauno buvo atsiųsta policija tvarkai padaryti, valstiečiai išsitraukė paslėptus ginklus ir stojo į atvirą ginkluotą kovą. Susirėmimas su policija įvyko rugsėjo 27 d. Prienuose valstiečiai užėmė plentus, kelius ir atakliai priešinosi policijai. Į miestą atvažiavo apie 3,000 valstiečių ir pradėjo mitingą. Minia užstojo kalbėtojus, kuriuos atvykusi policija norėjo suimti, ir neleido jų areštuoti. Kalbėtojai, kurių tarpe buvo ir komunistai, dėstė valstiečių reikalavimus ir šaukė kovoti dėl tų reikalavimų įvykdymo. Buvo išrinkta valstiečių delegacija tartis su valdžios organais, tačiau naktį delegatai buvo suimti. Valstiečiai į tai atsakė nauju revoliuciniu pakilimu ir nutarė eiti išvaduoti areštuotųjų draugų. Iš Kauno buvo atsiųsti nauji policijos būriai. Įvyko kruvinas susirėmimas. Valstiečiai privertė policiją bėgti ir atėmė į Kauną vežamus areštuotus valstiečius. Valstiečių streikų judėjimas apėmė ne tik Suvalkus, bet taip pat Alytus, Panevėžį, Rokiškį, Biržus, Uteną bei kitas vietas. **Ginkluoti valstiečiai saugojo kelius, sprogdino tiltus.**

— Suvalkų valstiečių streiko komiteto atsišaukime buvo išskirti ir politiniai reikalavimai. Vienas tokių reikalavimų buvo demokratiškai renkamos savi-valdybės ir seimas. Valstiečių revoliucinio judėjimo vadovu buvo, kaip tai pripažino ir Lietuvos fašistinė spauda, komunistų partija. Buvo platinami komunistiniai atsišaukimai, kurie kvietė darbininkus ir valstiečius vieningai kovoti už bendrus reikalus. Partija telkė darbo valstiečius į bendrą antifašistinį frontą, ragino ir šaukė visus Lietuvos darbo žmones, Liaudies Fronto pamatais, išvystyti po-

visą Lietuvą plačią kampaniją... ir t.t.

Tuose pasipasakojimuose yra nemaža ir pasigyrimo. Tačiau yra ir tiesos. Anuo metu susidariusią padėtį išnaudodami komunistai vengė vietos žmonėms prisistatyti tikrąjį savo vardą, nors ir labai stengėsi sukurti ratą savo tikslams. Nenorėdami tada atbaidyti nuo savęs žmonių, dengėsi Liaudies Fronto skraiste. Dabar jie tą savo kaukę tik parodo, didžiudamiesi, kaip gudriai ir kokį patogų apgaulės įrankį jie vartojo anais laikais. Tos kaukės dabar jie nebededa ant veido: nebėra reikalo...

Atrodo, kad Prieniškiai jau suprato, ką davė anų laikų jų "revoliucijos" vadovai. Štai kaip, kaip patį kvislingą pasakojimą, atrodė šios vasaros

Šienapjūtė Prienų apylinkė: — Prienų rajono Ždanovo vardo kolūkio antroje laukininkystės brigadoje liepos 6 dieną iš 65 darbingų artelės narių šienauti išėjo tik 16 žmonių. Darbo dieną jie pradėjo tik 11 valandą. Nei vienas iš jų neįvykdė dienos normos. Nenuostabu, kad, esant tokiam šienavimo "organizacijai", artelė per 12 dienų nušienavo tik 38 ha pievų.

— To paties rajono Kalininio vardo kolūkio vadovybė nerodo jokio rūpestingumo pašarų paruošime. Kolūkyje yra daugiau kaip 500 darbingų artelės narių. Esant gerai organizacijai, 220 ha kolūkio turimų pievų galėtų būti nušienauta jau seniai. Bet dabar per 10 dienų tenusienauta 23 ha!

— Kalininio vardo kolūkio valdyba ir jo pirmininkas drg. Bie-liauskas blogai organizuoja darbą, pašarų paruošimą vykdo be plano. Dvi šienapjūvės mašinos kelias dienas nedirba. Viena iš jų sulūžusi, o kitos mašinistų, drg. Aleksandravičius pristatė

vežti šieną į tvartus. Neorganizuotumo ir blogo technikos išnaudojimo faktų pilna ir Prienų rajono P. Cvirko vardo, "Avangardo", "Ašmintos Sodybos", ir kituose kolūkiuose.

— Siloso užtaisymo planas įvykdytas 13,4%. Daugiau kaip pusė šio rajono artelių to darbo visai net nepradėjo. Nušaliai nuo parengimo laikosi Dambrovos ir Balbieriškio MTS. Balbieriškio MTS (Mašinų-Traktorių Stoties) direktorius drg. Mikėlonis bando tauti aiškinti antimechanizatoriškoms pašaskirų kolūkių pirmininkų nuotaiskomis. Iš tikrųjų priežastis kita. MTS turi du šienpjuvius agregatus. Bet stoties vadovai nepasirūpino parengti žmonių jais dirbti. Šienpjuvės pradžioje į Kalininio vardo kolūkį atvyko agregatas iš Balbieriškio MTS. Bet pirmomis minutėmis paaiškėjo, kad jis doblis ne kerta, o tik... velia. Pasirodė, kad traktoristas drg. Dumbliauskas nepajėgia sureguliuoti šienpjuvės. Skubiai buvo iškvieisti direktorius drg. Mikėlonis ir mechanikas drg. Levinskas. Bet ir jie agregato nesutvarkė. Po to MTS vadovai nutarė būti "apdairūs" — pastatė abu agregatus MTS sodyboje ir į kolūkius jų daugiau nebesiuntė...

— Vyriausias rajono laukininkystės skyriaus zootechnikas drg. Daukša pasakoja: "Pereitą savaitę posėdžiuose išsklausėm trijų kolūkių pirmininkų apyskaitų. Šią savaitę išklaussim jų ne mažiau..." O rajono vykdomojo komiteto pirmininkas drg. Palšis neveda ryžtingos kovos už nutarimų įvykdymą, nors nutarimų pašarų paruošų reikalu priimama daug.

— Rajono kolūkiuose blogai organizuota pašarų apsauga. J. Janonio ir S. Nerio vardo kolūkiuose įvyko šieno vagysčių. Rajono vykdomasis komitetas su tuo nekojvoja.

— Birštono laukininkystės artelėje brigadiriai draugai Žitkus ir Klimas net gi nežino, kas yra agitatoriai jų brigadoje. Nenuostabu, kad čia neorganizuotas lenktyniavimas ne tik tarp

pluša, gal šiaip kokį biznėlį varo...

— Aha, — smulkesnis pertraukė valandėlę stojusią tylą, — taigi, sakau, traukinys ilgas, vagonų tiek ir tiek, suoly vagonė veigi daug, o lietuviai atsisėdo visi drauge, nesitarę, nei ką... tai, sakau, kažkas nepaprasta ir tiek!...

— Jei norit ko nors nepaprasto, tai aš galiu jums papasakoti, — stambesniai matyti nusibodo tuščias smulkesnio taušėjimas.

Šatėnė žvilgtelėjo į jį, mostelėjosi savo ilgom blakstienom, lyg juodvarnis sparnu.

— Prieš porą savaitių buvau prie Niagaros, — tęsė jisai, — jūs žinot: telteliai ten, tuneliai visokie. Garlaiviukas, kaip blusa... O čia vanduo krenta nuo viršaus. Okeanas tau ant galvos... Neišpasakyta... Jūs buvot prie Niagaros?... Nebuvot? Tai nuvažiuokit. Būtinai nuvažiuokit. Verta! Aš buvau jau trečią kartą... Taigi, ateinu prie to vandens. Krioklys — kaip audra... Žmonių čia krante labai daug prisirinkę. Ir anam taip pat. Žiūriu. Kad tave kur šimtas! Žmogelis toks į automobilio padangas rioglinasi. Surišęs padangas keturia ar penkis — dideles, nuo sunkvežimio. Ilindo. Susiritę. Ir — nuritino jį į krioklį su tom padangom — į tą okeaną audringą... Kad tave kur... Visi aiktelėjo — žmonės... Na, ir po žmogaus, galvoju. Visi taip galvoja. Nuvėrtė iš vanduo iš tų augštybių... ir pradingo jis putose: verda ten kaip katilė. Ir, kad tave... po kiek laiko — ilgas tas laikas atrodo — išliko padangos kraštas. Iš putų. Visi aiktelėjo — žmonės... Nebėra žmogaus, pamanėm, išplėšė jį vanduo — tuščios padangos... Ir... kad tave kur šimtas... iškiša jis galvą. Tas vyrukas. Iš vandens. Čia sujūdimas. Laivų suplaukė. Jų ten daug buvo apačioje... Ištraukė jį — sveikutėlis!

— Štai ten tūkstantį sykų buvau. Dangoraižis ir tiek. Kas gi ypatingo, — stambesnis neatlyžo.

— Ot kas ypatingo! — nosikės raudonumas nuslinko ir į skruostus, ir į smakriuką, — kai jau apžiūrėjom, kai jau žemyn nulipom — į gatvę. Dar žvilgtelėjom į viršų: tas dangoraižis lyg krentų, kai debesėliai eina... Ir tik matom — kažkas atsiskyrė nuo jo viršaus, lyg daiktas koks mažas. Ir nukrito — žmogus! Šoko jis nuo pat viršūnės. Įsivaizduojat? Žmonės, gubėgo. Policija. Ir mes. Ko jis čia buvo nušokęs — nežinia. Gal gyvent nusibodo. Ar šiaip krito užsi-zioplinęs. O gal nelaiminga meilė. Mes ten tokį vieną matėm — dar viršų. Stovėjo pats sau vienas kampely. Toks: lyg nuliūdęs. Nedidelis toks. Praplikęs truputį. Mes tik iš

LAIŠKAS REDAKCIJAI

DEL NEIŠGIRSTO DURIMIS TRENKIMO

Prieš kiek laiko, bet jau gerokai po išspausdinimo, pastebėjau "Drauge" P. Stravinsko priedą B. Railai, kad jis savo laiku iš "Trečiojo Fronto" grupės pasitraukęs gana tyliai, t. y., be jokios viešos išpažinties, be pasmerkimo apleidžiamai grupe, vadinas, netrenkdamas durimis, kaip tokiems atvejais kartais esti daroma. Iš to daroma ar bent aplinkiniai posakiais teikiama išvada, kad gal B. Raila nelabai iš to fronto ir tepasitraukė, kad daug kas pasiliko ir dabartinėse nuomonėse dar prasišė.

Šitokiems teigiamams viešai pasirodant, laikau esant reikalingą irgi viešai, ypač kolegos B. Railos straipsnius "Dirvoje" skaitančiųjų akivaizdoje papasakoti kai kurias tą dalyką liečiančias aplinkybes.

1931 metų vasarą, pas mane, dar tik neseniai pradėjusį eiti Liet. Tautininkų Sąjungos gen. sekretoriaus pareigas, užėjo vienas kolega laikraštinkas iš "Lietuvos Aida" redakcijos ir pasakėjo tokį dalyką: "Yra toks ir toks Bronys Raila, kurį laiką dalyvavęs trečiafrontininkų grupėje. Jis jais yra visiškai nusivylęs, nuomonės visiškai išsiskyrė, ir jis yra pasiryžęs iš ten išeiti, ir išeiti trankiai, kad toli nuskambėtų. Kaip būtų galima tą tikslingiausiai ir geriausiai padaryti?"

Nežinau, ar tas kolega buvo įprašytas taip kalbėti, ar tai darė savo iniciatyva, ir ar B. Raila tikrai taip jam savo nuotaiskas buvo išreiškęs, bet atpasakojau maždaug tai, kas man buvo pasakęta.

— Aš atsakiau, kad, mano nuomone, vadinamosios "viešosios

paskirų kolūkiečių, bet net ir tarp brigadų.

— Tokios būta šienapjūtės apie Prienus... Idomu, kaip gi ten atrodė rugiapjūtė!

— Aš atsakiau, kad, mano nuomone, vadinamosios "viešosios

išpažintys" tokiais atvejais nėra būtinai jausi labai populiarius dalykus ir, šalia laikurių savo teigiamųjų pusių, šiek tiek ir neišgiarimo priekonio neišvengia. Todėl mano patarimas buvo, kad, jei B. R. yra pasiryžęs išeiti ar jau išejęs iš "TF", tai tegul tą darą, be viešo triukšmo. Ir pasiūlyau konkrečiai štai ką:

— "Kuri laiką kartą ar dukart per savaitę buvau apsiėmęs parengti radiofonui spaudos bei politinių įvykių apžvalgęs. Neturėjau laiko tai tinkamai padaryti. Radiofono direktorius neduoda man dėl to ramybės. Gal B. R. pabandytų perimti tą darbą. Darbas nereikalauja būtinai deklamuoti savus vienovius ar kitokius politinius įsitikinimus, svarbu visą įvairią durti kiek galima teisingesnį ir ryškesnį spaudos nuomonių ir įvykių vaizdą. Po truputį jis gali pasireikšti ir savo individualumu bei įėjti į plačią ir spaudą taip, kaip jam laikui bėgant patiks".

Radiofono direktorius nuo to laiko palikė mane ramybėje, ir iš to supratau, kad patarimo, matyt, buvo paklausyta. Po kiek laiko B. Raila jau buvo žinomas laikraštinkų šeimos narys.

Berods apie 1937 ar 1938 metų B. Raila, A. Vabalinskis, parašė, pradėjo "Vaire" ir kituose laikraščiuose intensyvią akciją prieš kultūrininkus. Jo straipsnių svarbiausi taikiniai buvo tie lizdai, kuriuose buvo susimėnusi nemąža dalis ir "trečiafrontininkų". Tie lizdai dengėsi visokiomis gražiomis skraistėmis ir glaudėsi po labai autoritetingų asmenų pasparne. Aiškiai stoti į kovą prieš juos buvo nepopuliari dalykas mūsų kultūrininkų sluogsnuose, kadangi tie lizdai veikė oficialiai ne už bolševizmą, o tik prieš "policinio režimo užduotis varžtus kultūriniam gyvenimui". Vis dėlto A. Vabalinskis drįso tuos lizdus d m a s k u o t i. Jis pavadinė juos kultūribolševizmo lizdais ir nurodinėjo, ko jie iš tikrųjų siekia. Nežinau, kas pirmas "kultūribolševizmo" žodį nuaklė, bet esu tikras, kad jį mūsų rašomąją kalbą įjėdė A. Vabalinskis, t. y., B. Raila. Lietu-

vos kultūrininkų, bet net ir tarp brigadų.

— Tokios būta šienapjūtės apie Prienus... Idomu, kaip gi ten atrodė rugiapjūtė!

vos sąlygose (panašiai, kaip ir čia) — slaptyvardžiai mažai teturi prasmės, kadangi jie greit iššifruojami. Be abejo, kultūribolševikiniai lizdai irgi netruko iššifruoti, kas tas A. Vabalinskis, ir siūt, kaip įmanomi; stengėsi tų rašinių autoriui visokiais būdais įkasti ir pakenkti, panaudodami tam ne tik savo jėgas, bet ir kitų, gana autoritetingų bei dorų žmonių vardus ir įtaką. O 1940 metais, jau birželio 19 dieną, o gal ir anksčiau, Cvirka ir Co. lakstė Kaune teiraudamies, kur Raila, tuo metu, kai, pav. manir ir kitais panašiais jie d a r nesidomėjo ir susitikę netgi ne per daug išdidžiai sveikinosi...

Tuo noriu patvirtinti ir atkreipti skaitytojų dėmesį, kad B. Raila buvo pirmas, kuris pakėlė plunksną prieš dabartinių okupantų parengiamuosius "desantus" Lietuvos kultūriniam gyvenime. Tai padarė jis labai energingai, o šiaip ir tai pažiūrėjus, reikia pripažinti, darė net su nuostabių įžvalgumu. Deja, t u o m e t u t a i b u v o beveik "solisto" žygis, nes iš kitų mūsų kultūrininkų toje akcijoje jis talkos tada beveik nesulaukė...

V. Rastenis

JUK NIEKUR NĖRA

tikrai nėra visoje Amerikoje tokio pasirinkimo prekių pav.: lietuviški meno kūrinių, tautinių drabužių, rankdarbių — takelių, kaklaraiščių, padušelių. Medžio dirbinių-kryžių, vargo mokykla. Odos dirbinių su Kauno, Vilniaus vaizdais. Piniginės, albumai. Gintaro apyrankės, karoliai, broškutės ir kt. Iš Europos atgabentos šios prekės:

Radio, foto aparatai. Siuvaras, rašomos mašinėlės su lietuviškais ir kitų kalbų raidynais. Plunksnaokčiai Pelikan, Montblack, Osmia — 14 karatų aukso ir platinos. Sveicariški laikrodžiai Cyma ir kitokių firmų. Ir visa eilė kitokių prekių, juk visų išvardinti neįmanoma. Tai gi prašome kreiptis ir įsigyti: J. Karvelis Comp., 3249 ir 3322 So. Halsted St., Chicago 8, Ill., tel. DANube 6-1136 ir YARD 7-0677. (52)

TRAUKINYS

ADOMAS VYCIUS

Vienodai ir monotoniškai dunda traukinys, pro šalį bėga namukais bei automobiliais nusagstytas amerikoniškas peizažas...

Vagone vienas šalia kito sėdi du: stambesnis, tirstais, banguotais plaukais, ir smulkesnis, kiek pliktelėjęs, judriom, gyvom akinim. Abu važiuoja iš New Yorko Chicago, jau yra įpusėję kelionę, žiūrinėja ką tik vagonan atneštus rytinius laikraščius. Smulkesnis turi "Daily Herald" ir yra įsigilinęs į Jungtinių Tautų sesijos nuotraukas, stambesnis gi — "Daily Recorder" atidžiai tyrinėja naujausias grožio karalienes: štai Kentucky gražuolės liemuo yra jau gana plonas, o Floridos — dar plonesnis, New Yorkas pasižymi augsta krūtine, o Marylandas — dar augštesne...

Traukinys stabteli Clevelande. Vagonan įlipo dvi. Kiek paėjėjusios, užėmė tuščias sėdines: priešais anuos du. Viena — apvalutė šatėnė, juodom blakstienom, pilnai suprantanti savo žavęsį. Kita — blondinukė, smailia nosike. Abu vyrai, greitai dirstelėję per laikraščių viršų ir kiekvienas savo mastu įvertinę atėjusias, vėl įknibo į skaitymą, atsi-prasau, — žiūrinėjimą Jungtinių Tautų posėdžio bei nuogrų blauzdy...

Traukinys pajudėjo. Stojosi vėl monotoniška tyla...

— O gal mums nusimesti paltus, čia šilta, — prašneko, smaili nosikė.

— Lietuvaitės?! — tuoj, lyg laukęs šio momento, įsiterpė smulkesnis, — kur, sakau, tu lietuviai nesutiksi, visur!

— Ir jūs lietuviai? — paklausė blon-

dinukė.

— Šimtanuošimtiniai! — smulkesnis nepaprastai pagyveno, laikraštis iškrito jam iš rankų, — ar toli važiuojat?

— Chicago,

— Ir mudu! Pačion Chicago! — džiaugėsi jisai, keldamas nuo grindų laikraštį, — ir pataikyk tu man čia prie mūsų atsisėsti!

Smaili nosikė šyptelėjo.

— O aš galvoju, bus nuobodi kelionė, — bėrė jisai žodžius, — knygas pasiėmiau kelionėje pasiskaityti, — jis pradėję portfelį ir parodė dvi knygas, — atsisėd, galvojau, čia kokie jankiai, pūs dūmus ir skaitys laikraštį, o tu žiovauk, arba klausinėsi tavęs vėl kelią: "How you like this country?"... O čia tikras stebuklas: lietuviai, ir visi kartu, nepažįstami, nesusitarę — juk čia vagone daugiau lietuvių gal ir nėra...

— Nei stebuklas čia, nei ką, — pertraukė stambesnis, — kelionėje visai pasitaiko.

— Nesakyk! Tikras stebuklas! Kai aš dar New York'e šitam suole atsisėdau, — smulkesnis pasidavė moterų link, — tik spėjau pagalvoti, kas gi čion sės šalia manęs: vyras ar moteris?... jau jaučiu: nudirbo vyras... gi žvilgt: jis — Antanas!... — linktelėjo į kaimyną.

— Mano vyras irgi Antanas, — ne iš šio, ne iš to pasakė šatėnė.

Abu vyrai sužiūrė į jės dalių veidelį. Ir buvo visiem neaišku: koks gi toks yra tas jės vyras, tas Antanas, kę gi jisai paleido ją vieną taip toli trankytis, ir ką gi jisai pats ten veikia pasilūkęs: gal fabrike

(B. d.)

Lietuvių skautų laužai prie kalnų ežerų

Mūsų skautai, užbaigdami šią vasarą, praleido puikias stovyklines dienas prie nuostabių Amerikos kontinento kalnų ežerų. Pacifiko pakraštyje — saulėtusios Kalifornijos Los Angeles vietininkija stovyklavo 1500 m. aukštyje nuo jūros lygio prie Arrowhead kristolinio ežero. Skautėms ten vadovavo paskn. A. Budriūnaitė-Pažūrienė, o skautams — vyresn. skiltin. Stp. Makarevičius. Ši stovykla pasižymėjo nepaprastu susiklausimu ir darniais stovyklautojų darbais.

Nepaprastai puiki stovykla buvo kanadiškiei Montrealio skautų vietininkijai prie Archambault ežero kalnuose. Jie stovyklavo ežero saloje — gyveno tikrą Robinsono gyvenimą. Pradėta su lietumi, tačiau vėliau buvo nepaprastai skaisčios ir giedrios dienos. Gamtos grožis ir tyras kalnų oras nepaprastai puikiai veikė į skautų apetitą. Tačiau jis buvo visados pasotinamas socialiais valgiais bei gausiai sumeškeriojamais eseriais. Krante ant stačios uolos buvo įrengtas altorius, prie kurio dvasios vadas kun. Kulbis atnauvo Sv. Mišias ir kilo į dangų skautų maldos bei giesmės. Tėvas Kulbis rūpestingai globojo ir mažuosius vilkiukus. Šią stovyklą gausiai lankė skautų tėvai ir bičiuliai. Jie taip pat padėjo visus stovyklautojus saugiai parvežti namo. Ačiū jiems už tokią talką. Šiai stovyklai vadovavo skiltin. Pėdūtis. Jam savaitgaliais padėjo skn. S. Neginionis ir skn. J. Bulota bei sk. vyčiai su jūrų skautais.

NIAGAROS JUBILIEJINIS STOVYKLOS AIDAI

Jaunuosius skaitytojus pasiekė puošnūs ir turiningas "SKAUTŲ AIDO" vasaros numeris (Nr. 7-8). Jis yra skirtas atžymėti Niagaros Jubiliejinei Stovyklai, kurioje Lietuvos skautės ir skautai pradėjo savo sąjūdžio 35 m. sukakties apvalkščiuojimą.

Neužmirštamas dienas prie Niagaros perduodamas trijuose reportažuose. Sesė Genovaitė rašo apie skaučių "Šatriją" — "Niagarosje Skambėjo Skaučių Daina", paskn. L. E-tas aprašo Brolijos stovyklą — "35 Metų Jubiliejinei Stovyklai Praėjus" ir J. Gerkenas duoda aktualią šios stovyklos akimirų — "Niagaros Purslos". Tie trys reportažai ir gausios puikiai pavykusios nuotraukos gražiai perduoda Jubiliejines Stovyklos nuotakas ir darbus. Jomis džiaugsis stovykloje nedalyvavę mūsų skautai-tės, o taip pat ir tie, kurie gyvena tolimuose kontinentuose.

Taip pat šiame "Sk. Aido" numeryje atžymima didžiųjų Atlanto nugalėtojų Dariaus ir Girėno žuvimo 20-metis, daug kitų aktualijų ir įdomių rašinių.

SKAUTŲ AIDAS, RAGINA

"Sk. Aido" redakcijai prašo visus sk. vienietų vadočius-ves ir korespondentus-tės kulp galima greičiau atsiųsti jai šią vasaros stovyklų reportažus, dienoraščius ir foto nuotraukas. Niagaros Jubiliejinei Stovyklai pasižymėjo skaitlingais fotoapais. Bus jų ir kitose stovyklose. Nepasilaikykite jas vien tik sau! Nuotraukas ir aprašymus prašoma siųsti adresu: Skn. Kairys 102 Quebec Ave., Toronto, Ont., Canada.

JOS STOVYKLAUJA KIRBYNĖJE

Sekmadienį, rugpjūčio 23 d., nuotaikingas ir klegantis būrys Bostono "Baltijos" vietininkijos skaučių išvyko stovyklauti į Camp Kirby, W. Townsend, Mass. Jos gražioje Kirbynėje dabar leidžia smagias dienas. Bostonian sugrįž tik po Darbo Dienos savaitgalio. Stovyklautojas išlydėti susirinko gausus tėvų ir bičiulių būrys. Jas savo mašinomis nuvežė mielieji skaučių bičiuliai, kuriems skautės tari nusiūdė dėkui r kartu prašo neužmiršti jas parvežti atgal iš stovyklos.

BOSTONO SKAUTŲ STOVYKLA

Bostono Skautų Vietininkija rugpjūčio 28 d. pradėjo stovyklauti žavioje Camp Child amerikiečių skautų stovykloje, Cape Cod apylinkėje. Stovyklai vadovauja vietininko paduotojas ir kėstutėlių draugininkas vyresn. skiltin. Vytautas Černius. Jisai savaitę prieš stovyklą lankėsi amerikiečių Old Colony Council, kuriam priklauso Camp Child stovyklavietė ir susitarė dėl pasinaudojimo stovykla. Ta pat proga jis davė pasikalbėjimą amerikiečių spaudai apie lietuvių skautus bei jų stovyklavimą.

Atidarydami savo stovyklą, mūsų skautai šeštadienį, rugpjūčio 29 d., pravedė laužą Camp Child stovyklos amerikiečiams skautininkams, kurie, užbaigdami savo skautų stovyklavimo sezoną gražiai priėmė mūsų skautus.

Mūsų skautai stovyklauja Nelson pastovyklėje. Jų yra 36 — daugiau negu buvo pernai "Rambyno" stovykloje. Darbo Dienos savaitgaliai atvyks Bostono Lapinai, kurie turės savo specialią — vyčiavimo programą. Šios stovyklos gyvenimas bus įamžintas spalvotoje filmoje.

SEKMINGOS STUDIJOS

Bostono skautų vietininko paduotojas ir kėstutėlių draugininkas vyresn. skiltin. Vytautas Černius rugpjūčio 23 d. sekmingai užbaigė Bostono Universitete dar Vokietijoje pradėtą studijas. Jam suteiktas bakalauro laipsnis (baigė biologijos studijas). V. Černius žadą tęsti to-

Kanados lietuvių diena

Seniai buvo pajaustas reiklas visiems lietuviams suvažiuoti į vieną vietą pasitarti, pade-monstruoti savo siekimus ir at-sigaivinti tautinėje dvasioje. Per metų metus blaškomi iš vienos vietos į kitą, daromės netaip jautrūs tautiniams reikalams, bodimės organizacinio darbo, kratomės uždedamų pareigų, nustojam vilčių ateičiai ir kren-tam į apatiją.

Kiekviena diena neša vis naujus įvykius ir mus pastato prieš naujus uždavinius ir problemas, reikalaujamas iš mūsų budrumo, susiklausymo ir visų bendriems siekimams vieningo darbo. Su tokiais mintimis KLB Hamiltono Apylinkės Valdyba ryžosi prisiminti tą sunkų uždavinį praveisti pirmąją Lietuvių Dieną, praskinti kelius periodiniams lietuvių sąsąskrydžiams Kanadoje.

Kad Lietuvių Dienos Kanadoje šventei priduoti daugiau iškilmingumo ir orumo, pakviesti ir maloniai sutiko į Garbės Komitetą įeiti anglų ir lietuvių vadovaujantys asmenys, kurie savo autoritetu moraliai šventę globoja ir remia. Garbės Komitetą Pirmininkas LLOYD D. JACKSON, Hamiltono miesto burmistras. Garbės Komiteto nariai J. E. vysk. J. F. RYAN, D. D., J. E. vysk. V. PADOLSKIS, D. D., kun. J. TADARAUSKAS, D. D., THOS H. ROSS, M. P., Parlamento atstovas, V. GYLYS, Lietuvos Generalinis Konsulas, Mrs. EDITH HYDER, Brig. J. A. ROBERTS, Capt. JOHN CANNON, Mr. STANLEY W. FROLICK, J. MATULIONIS, KLB Krašto Valdybos Pirmininkas, Dr. M. KAVOLIS, STP. KAIRYS, LSS Vyriausias Skautininkas, Dr. A. SAPOKA, Tėviškės Žiburių Re-daktorius, J. KARDELIS, Nepriklausomos Lietuvos Redaktorius.

Nuoširdžiai prašome visas liau studijas, kad gautų magistro laipsnį. Bostono skautai džiaugsmingai sveikina savo didįjį Vyta su šiuo laimėjimu!

LIETUVIŲ DIENOS KANADOJE PROGRAMA Šeštadienį, rugsėjo 5 dieną

11 val. Stalo tenisas ir šachmatai; 4 val. p. p. krepšinis; 7 val. bendras pobūvis.

Sekmadienį, rugsėjo 6 dieną

11 val. iškilmingos pamaldos lietuvių Aušros Vartų parapijos bažnyčioje. Pamaldas laiko ir pamokslą sako J. E. vysk. V. Padolskis. 1 val. p. p. Pamaldos lietuvių evangelikų St. Paul's bažnyčioje. Pamaldas laiko Dr. A. Kavolis. 6 val. Iškilmingas Lietuvių Dienos atidarymas, Hamilton, James St. Armouries.

TAI TURI PAMATYTI SENIMAS IR JAUNIMAS!

Šiuo metu Amerikos kino teatruose rodomas "20th Century-Fox's" gamybos filmas "Mr. Scoutmaster". Vaidina Clifton Webb su George Wilson ir kt.

Šalia gausybės giedrų skautiško gyvenimo vaizdų, kur juokas savaimė kiekvieną sukrečia, pasireiškia ir psichologiški momentai. C. Webb vykusia vaidyba parodo, kad kiekvienas suaugęs vyras turi kažką jaunatviško, kas jį suartina su berniukais. O mažasis našlaitis Mike nenorėdamas išsuduoda, kad jam reikia šeimos šilumos, tėviškos mėsės bei globos. Tenielėka nei senos nei jauno, kuris nepamatyty filmo "Mr. SCOUTMASTER". — SKS —

TUOJ ĮSIGYKITE

Balio Gaidžiūno
knygą

VIENERI METAI IR VIENA SAVAITĖ

Šioje knygoje, prisiminimų forma, vaizduojami 1940 ir 1941. vergijos metai Lietuvoje.

Knyga 182 psl. Kaina 1.50 dol. Knyga gaunama: DIRVA, 6820 Superior Ave., Cleveland 3, Ohio.

VISAI SLAPTAI...

Dangus ieško nežymaus lietuvių

Frank Petraitis ką tik buvo sėdęs valgyti pavakarių, kai į kambarį įžengė angelas Motiejus.

— Ramybė tau — pasakė angelas.

Petraitis atsakė halo ir atkreipė vieną akį į angelą. Jau nuolis buvo per gražus, kad būtų amerikonas arba net dyp, bet Frank nenusigando, nes nei radio, nei televizija nebuvo pranešę invazijos iš kitų planetų.

— Aš esu angelas Motiejus.

— Aha — atsakė ramiai Frank, dorodamas karštą šunį, — tai sėskis ir pasižiūrėk televizijos. O gal nori užkast?

— Gaila. Danguje nebuvom įpratinti valgyt. Bet televizijos meliai pasižiūrėsiu, kol tu pasisotinsi.

Petraitis netruko užvalgyt ir atėjus pats atsėdė šalia angelo. Dvėklė nuo jo kažkoks geras kvapas, lyg nuo dypukės šokių vakare.

— Sakyk, — prašeko angelas, — sakyk, ar tu esi žymus lietuvis?

Frank žinojo, kad dangaus tvariniai nebereikalo klausimus stato, bet žinok, ką jau čia at-sakyt. O vis dėlto žymus turi būti ir žemei ir dangui svarbiau, negu taip sau koks visai niekis.

— Ar aš? Tai dabar! O kodėl aš turėčiau būti nežymus? Taip dar visai neseniai, tik prieš porą dienų laikraštyje parašė: "Mūsų senas skaitytojas Frank Petraitis pats pasistatė garažą. Jis yra žymus visuomenės veikėjas".

Angelas atsiduso, kad net televizija užgeso.

— Broliuk, pats Viešpats Dievas taip sutvarkė, kad kas šimtą metų vienos tautos vienas vyras turi būti apdovanotas ilgu amžium, diidele valdžia ir kuo tik jis geidžia būti. Vieną kartą per šimtą metų! Ir sąlyga paprasta: jis turi būti nežymus, paprastas žmogus. Iki šiol daug tautų turėjo tokių vyrų. O šiemet atėjo eilė lietuviams, tai Viešpats man ir įsakė: "Eik, Motiejau, į žemę ir rask paprastą, kuklų lietuvių, kad aš jį virš visų tautų ir virš visų žemės tvarnių pastatyčiau." Atėjau, štai, į žemę, bet nėjau į Lietuvą, nenoriu kalbėtis su bolševikais, o lietuvių juk ten neprašekinsi. Tai nusileidau šiapus geležinės uždangos. Buvaus jau Los Angeles, Chicagoje ir Detroito. Ečiau į kiekvieną šeimą, pas kiekvieną viengungį, nėra paprasto, kuklaus, nesinomo vyro. Dabar esu čia. Tu pirmasis ir tu žymus. Padėk rasti, kokio nian reikia. Juk tai tavo patriotinė pareiga.

— Žinoma, — atsakė Frank Petraitis. — O palauk, angele Motiejau, kaipgi pats įieškojai vyro, kurio dangui reikia.

— Ečiau iš namo į namą ir tiek.

— Perilgas kelias. Matai, yra tiek daug vyrų, kurie jau negali būti nežymūs. Juos tau reikia iš karto atmesti. Štai tokie buvo karininkai, valdininkai, vienuoliktos kategorijos ir augščiausio mokytojai, solistai, partijų veikėjai, kam pas juos eiti, kad jie žymūs, kiekvienas pienuo žino.

— Kąžin? — suabejojo angelas, — sakai karininkai, o ar leitenantai ir kapitonai jau buvo toki žymūs?

— Nėra čia daugiau leitenantų ir kapitonų, angele Motiejau. Jie jau pasikėlė į majorus ir pulkininkus.

— Na, o mokytojai. Ar pradžios mokyklų mokytojai nėra paprastai ir kuklūs vyrai.

— Nėra pradžios mokyklų mokytojų. Jie jau vidurinių mokyklų mokytojais arba inspektorais bus pasidarę. Ir tai su geru pagrindu. Palygink tik mūsų mokyklą su amerikoniškom. Argi mūsų pradžios mokyklos moky-

tojas nemokė daugiau negu šitų high school mokytojas.

— Tai, žinoma, tiesa. Bet mi-nėjai, berods, solistus. Negi tarp jų nėra paprastų žmogelių. Juk kiti tik stovyklose solistaut pradėjo.

— Ach, angele Motiejau. Nekalbėsim apie menininkus. Jiems viskas galima. Šiaip ar taip, var-gu, ar rasi mūsų mieste solistą, kuris nesisakytų operos solistu buvęs.

Taip angelas Motiejus po trumpų ginčų susitarė su Frank Petraičiu, pas ką eiti, o pas ką jau neisimoka. Visus žinomus žymuosius atmetus, liko apie dešimtį neaiškų vyrų.

Nueina juodu pas Pupkų.

— Ar tu esi paprastas lietuvis? — klausia angelas ir Petraitis. — Ne, — atsako Pupkus, — skaityk, kad nori.

O laikrašty parašyta: "Zenonas Pupkus nusipirko naują Fordą. Jis yra žymus veikėjas." Toliau eina, įdėtu pas Zupkų. Zupkus taip pat žymus veikėjas. Jo patį pabėgo su svetimu vyru. Jis yra laimėjęs divorsą.

Butkaus šuo buvo pradingęs, bet policija surado ir vel grąžino. Butkus yra žymus parapijos veikėjas, rašo žinomas laikraštis.

"Kutkus susidėjo visus naujus auksinius dantis. Jis yra žymus lietuvis biznierių." Šitokia laikraščio iškarpą padėta po stiklu, kad kartų kartoms išliktų.

Nueita dar pas penkis ar šešis. Visi žymūs.

Bet Tiškus negalys būti žymus. Tegu visas pragaras susirenka, bet ką jie žymaus galėtų rasti pas Tiškų. Jis niekur neina. Nei į susirinkimus, nei į bažnyčią. Gyvena sau žmogus, kaip žmogus, dirba fabrike 16 valandų, jei tau kas nežymus gali būti, tai tik Tiškus visam laisvam pasauliui.

— Tiškau, sakyk, ranką ant širdies padėjęs, ar tu esi žymus lietuvis, — klausia dangaus pasiuntinys Motiejus.

— Ką čia, velnia, būsi, nežymus. Skaityk! — Skaityk angelas Motiejus ir graudžias, sūrias ašaras ryja, nes laikrašty stambiom juodom raidėm parašyta: "Mūsų amžinas skaitytojas

Tiškus, rydamas riebias pupas, įsikando liežuvi. Daktaras sako, kad nuo to nemirs. Tiškus yra žymus lietuvių veikėjas".

O, Tiškus buvo paskutinis žmogus — lietuvis šitam Amerikos mieste.

— Tai ką dabar daryt? — klausia angelas ir verkia, lyg vaikas; kojos pirštą nusimušęs, — nėra nežymaus lietuvių.

— Meluok, sakyk, kad Frank Petraitis yra paprastas, geras, dorių doriausias lietuvis visam apskritam pasauly.

— Negaliu. Būtų gerai, baisiai gerai, bet angelai nemoka meluoti. Sudiev, Frank Petraitis, nežinau, ką sakysiu Viešpačiui Dievui.

Kai angelas Motiejus pakilo į erves, iš debesų pradėjo kristi sūrus lašai. Ir tik vienas Frank Petraitis žinojo, kas čia per liet-us.

GALVOSUKIS

A. Skėma laimėjo pirmąją Kultūros Fondo dramos premiją. Bet jis nori ir antros. Į "Naujie-nas" jis įdėjo ilgą straipsnį, įrodinėdamas, kad konkurso jury komisija dėl antrosios premijos nepadarė aiškaus nutarimo. Patvirtinti jis pridėjo jury komisi-jos protokolo fotostatinę nuotrauką.

St. Tamulaitis, dramos konkurso jury komisijos sekretorius, "Drauge" atsakė, kad Skė-mos nufotografuotas protokolas tėra tik juodraštis ir pridėjo savo paties nuotrauką. Katro teisybė?

Patark ir kaimynui,

kad prenumeruotų

DIRVA

Seniausias ir gražiausias iliustruotas lietuviškos minties žurnalas.

MARGUTIS

Isteigė kompozitorius

A. VANAGAITIS

Kaina metams \$3.00

Susipažinti siunčiamas

dovanai.

6755 So. Western Ave.

Chicago 36, Ill.

Gaukit daugiau Coke Darbo Dienos savaitgaliui

BOTTLED UNDER AUTHORITY OF THE COCA-COLA COMPANY BY CLEVELAND COCA-COLA BOTTLING COMPANY "Coke" is a registered trade-mark. © 1953, THE COCA-COLA COMPANY

LIETUVIŲ DIENOS

Iliustruotas mėnesinis žurnalas, leidžiamas lietuvių ir anglų kalbomis, užsisakytinas visiems. "Lietuvių Dienos" duoda kiekvienam numerįje per 40 puošnių, įdomių ir aktualių nuotraukų iš viso pasaulio lietuvių gyvenimo ir veiklos. "Lietuvių Dienų" kiekviename numeryje skaitytojas ras įdomių ir aktualių straipsnių, beletristikos ir informacinės medžiagos iš pasaulio lietuvių gyvenimo. "Lietuvių Dienos" turi anglišką skyrių, parašai po nuotraukomis duodami abiems kalbomis, todėl šis žurnalas prieinamas ir čia gimusiems bei kitataučiams. "Lietuvių Dienų" vienas numeris siunčiamas susipažinimui nemokamai, prisijutus savo adresu. Metinė prenumerata 4.00 dol. Administracijos adresas: "Lietuvių Dienos", 9204 S. Broadway, Los Angeles 3, Calif.

SENIAU IR DABAR

K. S. KARPIUS

KOMUNISTAI VALDĖ AMERIKA ROSEVELTO-TRUMANO LAIKAIS

Senato Vidaus Saugumo komisija, susidedanti iš respublikonų ir demokratų, patiekė prezidentui Eisenhower raportą, kuris parodo, kaip komunistai buvo arti valdžios užgrobumo, nes visa reikalių eiga jau buvo jų rankose. Jie palengva įsigalėjo po 1933 metų, kai Roosevelt pradėjo prezidentauti, pripažinęs Sovietų vyriausybę, davęs komunistams visą valią. Jie, su iš Kremliaus atsiunčiamais geriausiais agentais, planavo Amerikos užvaldymą.

Komisija, ilgą 50 puslapių raportą, išdėsto, kad nežiūrint Federalinio Investigacijų biuro ir kitų saugumo įstaigų įspėjimų, komunistams duota visos progos įsigalėti valdžios įstaigose.

"Kiek neįkainuojamų Amerikos paslapčių atiteko Sovietams per pagrindinių komunistų agentų rankas gal sunku bus ir patirti", — sako komisijos raportas.

Dar ne viskas iširta

Komisija skelbia pirmuosius savo patyrimus, kurie parodo, kaip komunistams pavyko įsibrauti į visas svarbiausias valdžios įstaigas ir jose šeimininkauti. Jų veikla buvo vedama pagal Kremliaus planą pradant nuo žemesniųjų sluoksnių einant augstyn, iki pačių vadovaujamų pozicijų, prezidento patarėjų ir t.t.

Kada valdžios svarbiausias susirūpinimas buvo šalies ekonominis atstatymas, komunistai buvo Agrikultūrinio Atstatymo Administracijoje, Viešųjų Darbų Administracijoje ir Krašto Sustiprinimo Administracijoje ir senų departamentų naujose steigiamose sekcijose.

Karo metu jie persimetė į tokius karo tikslams įsteigtus biurus, kaip Ekonominė Karo Taryba, Užsienio Ekonominė Administracija, Strateginės Tarybos biuras ir kt.

Karo pabaigoj ir po karo jie operavo užsienio politikos srityje ir įvairiuose tarptautinių santykių biuruose.

Slapti sukuriai Kongrese

Raportas sako, kad komunistai įsodino savo slaptus asmenis ir į svarbiausias kongreso komisijas. Jie padėjo rašyti įstatymus, paruošti kongresinius raportus. Jie buvo patarėjais kabinetui nariams, rašė jų kalbas ir atstovavo juos valdiškų įstaigų savitarpiniuose posėdžiuose. Jie užpildė valdžios departamentų komisijas, kurios gamino pagrindinius Amerikos vidaus ir užsienio nusistatymus-politiką.

Jie samdė vienas kitą, vienas kitą pakeldinėjo į augštesnes vietas, vienas kitam didino algas. Jie perkėlė vienas kitą iš vieno biuro į įstaigos į kitus, iš departamento į departamentą, iš vienos kongresinės komisijos į kitą.

Jie skyrė vienas kitą į tarptautines misijas atstovauti Ameriką. Jie davė liudijimus vienas apie kito ištikimybę(?) valdiškose vietose, ir gynė vienas kitą kai pasirodė kuris įtariamas. Jie buvo prezidento Roosevelt'o asmeniniais patarėjais Teherano, Jaltos konferencijose, ir Trumanui Potsdame.

Truman ignoravo įspėjimus

Prie Roosevelt'o komunistams įsigalėti buvo visos galimybės. Jie buvo tiesiog globojami, pačios Roosevelt'o žmonos užtariamai ir peršami į augštas vietas.

tas. Tada nebuvo ko ir tikėtis, kad kas komunistus skaitytų kenksmingais gaivalais.

FBI ir kitos įstaigos turėjo žinias apie komunistų įsiveržimą į valdžią, bet pačioje augštoje valdžioje nebuvo nieko daroma jų sutrūkdymui. Ir niekas nenorėjo tikėti, kad Sovietų agentai taip viską jau turi savo rankose.

Prie Roosevelt'o, vienas su komunistais dirbęs amerikietis — Whittaker Chambers, matydamas jų priešvalstybinę akciją, jau 1939 metais įspėjo State Departmento sekretoriaus padėjėją Berle apie komunistų infiltraciją, bet viskas buvo ignoruojama. Tik prieš trejus metus jam pavyko įvelti augštą State Departmento pareigūną, Alger Hiss, vogusį State Departmento paslaptis ir perdavinėjusį Sovietų atstovams Amerikoje. 1945 metais buvo patiekta kiti daviniai apie komunistus valdžioje, bet prezidentas ir augšti departamentų viršininkai tylėjo.

"Raudona silkė"

Kai Hiss buvo sugautas su pavogtais State Departmento dokumentais, jis ir jo gynėjai, komunistų suorganizuoti profesorai, atsakingi žmonės, net ir pats State Departmento sekretorius Acheson, teisingo. Pats prezidentas Truman visą tą bylą pavadino "Raudona silkė". Slaptai amerikiečių sudėtomis sumomis pasamdyti geriausi Hiss'o gynėjai dėjo pastangas pripažinti tą Chambers bėpochių, panaikinti bylą prieš Hiss. Tik paskutinėmis valandomis, kada jau atrodė, jog byla gali būti panaikinta, sumanus advokatas, senatorius Nixon (dabar — seneprezidentas) Hiss'ą paklūpė. Chambers tos bylos eigoje, kuri buvo bandoma pavesti bylą prieš jį, sakė jau norėjęs net nusižudyti, nes taip jo padėtis pasidarytė baisi.

Visa komunistinė jėga, veikianti pasaulio Washingtono ir Europoje atstovaujant Ameriką, dalykus padarė taip, kad jau Trumano laikais ką tik sovietai norėjo tą ir gavo.

Kongresas įsteigė kelias komisijas tyrinėti priešvalstybinių gaivalų veiklą. Bet tos komisijos, planingu komunistų riksmu visą tyrinėjimą stengiasi pasmerkti vienu vardu, "McCarthyizmu", nes tas vardas, kaip seniau "fašizmas", komunistams pasirodė geriausiai tinkąs apsigynimą vesti ir gauti pritarimą sukvailintose amerikiečių miniose.

Patys žymiausi suskėti komunistai iš valdžios jau prašalinti, tačiau dar šimtai kitų, labiau mokėjusių pasislėpti, dar tebėra įvairiose vietose.

Panaujina Lattimore įtarimus

Senatorius McCarthy įtartas profesorius Owen Lattimore, Pacifico santykių ekspertas, kuris pasitarnavo sovietams atiduoti Kiniją, taip pat kaip Hiss visomis įėjomis ginamas, pereitą pavasarį U. S. Apeliacijų Teisme sugebėjo gauti teisėjo sutikimą atmesti keturis iš septynių jam padarytų apkaltinimų.

Tačiau dabar Teisingumo Departamentas kreipėsi į teismą reikalaujamas atstatyti visus septynis Lattimore įtarimus. Ir tas profesorius, naujais, prieš jį gautais daviniais, vėl imamas tardymams.

DIRVĄ UŽSISAKYTI

galima ir šiandien, nėra reikalo laukti nei metų, nei mėnesių pabalgo!

Svarbiausios Europos valstybės...

(Atkelta iš 1-mo pusl.)

kymus apie Rytų Locarno ir nekantravimą dėl pasimatymo su Kremliuje vyraujančios gausios vado Malenkovo tektų aiškinti kaip panašios rūšies pasiūlymų išraišką. Chamberlaino lietsargis vis dėlto Londono nuo bombų lietaus neišsėrgėjo!

Jeigu Didžiojoje Britanijoje vyriausybės viršūnėje jaučiamas neveiksmingumas, o šalia to pastebimas tam tikras nerimastavimas, tai Prancūzijoje būklė yra daug liūdnėsnė. Ši valstybė išties savaitės išbuvo be vyriausybės. Po keturių nesusekusių bandymų pagaliau parlamentas nedidelė balsų dauguma išreiškė pasitikėjimą Normandijos tekstilės pramoninkui Lanieliui ir suteikė jam įgaliojimus imtis priemonių prieš grąsiantį valstybės išdo bankrotą. Kai tokių pat įgaliojimų reikalavo dabartinio valdžios galvos pirmatakai, jie buvo iš vyriausybės kėdės išversti. Lanielis gavo pasitikėjimą ne todėl, kad jis būtų išradęs kažkokius stabilizingus vaistus prieš Prancūziją jau kroniškai kamuojančias negeroves, ponai parlamentarijai pagaliau praregėjo, jog valstybės negalima palikti be vyriausybės.

Bet kai Lanielis, paleidęs parlamentą atostogų, pasirėmė jam suteiktomis įgaliojimais ir ėmė vykdyti vieną kitą sumanymą, siekiantį šiek tiek aplopyti valstybės finansus, prasidėjo masiniai streikai. Neįtikimiausia atrodė tai, kad streiką prieš vyriausybę pirmieji paskelbė kaip sykis valdininkai, t. y. valstybės tarnautojai, kurių uždavinys yra vykdyti vyriausybės valią. Streikas išsiplėtė ir apėmė svarbiausią gyvenimo sritį. Sustojo geležinkeliai, neveikė nei paštas, nei telegrafas, pasieniuose muitininkai stoviniavo, susikisė rankos į kišenių. Štai jau trečią savaitę šios korespondencijos autorius nebegana "Dirvos" mokes per Prancūziją paštas nebe-

vežiojamas. Turime visą eilę pavyzdžių, kurie rengėsi vykdyti Prancūzijon atostogų, bet dėl streiko pakeitė kelionės planus. Kiek Prancūzijai susidarys dėl streiko nuostolių, sunku net apskaičiuoti. Tuo tarpu valstybės iždai dar labiau tūstėja. Iki metų pabaigos laukiama deficito 750 milijardų frankų.

Bet dar sunkiau apskaičiuoti moralinius nuostolius, kuriuos turi pakeitė vargšė Prancūzija. Šios valstybės prestižas pasaulyje akyse tolygio smunka. Išties savaitės valstybės laivas buvo pūtomas anarchojų bedugnės pakrantėje. Lengva suprasti, kad Prancūzijos vyriausybė mažiausia laiko gali pavesti klausimams, kurie siejasi su visos Europos likimu. Šiandien niekas nebegali pasakyti, ar prancūzų parlamentas beratifikuos Europos Gynybos Bendruomenės sutartį, kuria buvo siekiama sustiprinti senoji žemyno saugumą. Prancūzijos vyriausybės veiksmingumas dar ilgam laikui pakirstas. Kaip ši valstybė išsinaurios iš ją apnikusių bėdų, parodys netolima ateitis. Vokiečiai pasiepiant Prancūziją vadina jau ne "Frankreich", bet — "Krankreich" (ne prancūzų valstybė, bet ligonė valstybė). Galima įsivaizduoti, kaip geležinkelio ir kitais panašiais reikais džiaugiasi Maskvos strategai. Jiems kiekvienas toks streikas duoda progą patikrinti planus, kaip karo atveju suparalizuoti Prancūzijos gyvenimą.

Italija išgyveno iš eilės kelias krizes. Po birželio mėnesio pradžioje buvusio parlamento rinkimų, per kuriuos pralaimėjo vidurio srovės ir balsus laimėjo kraštutinės partijos, tiek kairės, tiek dešinės, pasunkėjo vyriausybės daugumos suformavimas. Nors kiekvienos valdžios branduolį turi sudaryti gausiausioji partija — krikščionys demokratai, tačiau šiems reikia ramstyti arba kąpriesnuoju vidurio srovių sparnu, arba marnchistais. Ilgametis Italijos

Ar JAV ūkis išsilaikys?

(Atkelta iš 1 psl.)

JAV gyventojai. Pramonės, prekybos ir kt. verslo paskolos, lygiai kaip ir nekiliojamam turtui įgyti paskolos, parodė didesnę santūrumą: jos pašoko tik apie 10%.

Federalinės vyriausybės išlaidos per 12 mėnesių prašoko pajamas apie \$9,000,000,000. Deficitas žymia dalimi dengiamas paskolomis. Rugsėjo 1 d. valdžiai valstybės iždai parodė \$273,000,000,000 arba \$1,700 skolų kiekvienai galvai. Nenumatoma, kad šis po antrojo pasaulinio karo didžiausias įsiskolinimas artimoje ateityje žymiai sumažėtų.

KELI ATOSLOGIO ŽENKLAI

Nuo metų pradžios palengva žemyn (su keliais atsitiesimais) slenkąs akcijų kursas vaizduoja kapitalistų viltis ateičiai. Siuo atveju jie nelinks rodyti didelio optimizmo dėl ateities pelno iš investuoto kapitalo.

Perdidelis įsiskolinimas jau atsiliepija į ūkinį aktyvumą. Automobilų ir kaikiurių namų apyvokos reikmenų jau ir šiandien sandėliuose laikomos per didelės atsargos. Jų gamyba dar nepasiekė perprodukcijos laipsnio,

vyriausybės galva De Gasperi bandė eiti senais keliais, nežadėdamas griežtesnių posūkių, bet jo sudarytosios vyriausybės amžius buvo labai neilgas. Ji gavo tuojau pat pasitraukti. Valstybė pasiliko be vyriausybės.

Krizė užtruko ir buvo pavojus, kad ji pereis į "prancūzinę stadiją", t. y. įgaus kroninį pobūdį. Po įvairių mėginimų vyriausybę suformavo buvęs biudžeto ministeris Giuseppe Pella, bet reikšminga, jog buvo pasirinktas savotiškas krizės pašalinimo būdas. Pella savo bendradarbiais pasirinko savo srities žinovus. Norėdama išvengti sunkumų su politika, su Partio crazia (partokratija), vyriausybė nuėjo nepolitiniu keliu. Tuo metu kai Europai reikia plataus užsimojimų politikų, kurie sugebėtų įvesti šį kontinentą iš negalavimų, Italija nusigrižia nuo politikos ir pasirenka valdžią ir ekspertų. Susidarė Gabinetto d'Affari (reikalų kabinetas).

Galimas dalykas, kad De Gasperi nebeatitiko naujos dvasios reikalavimų, bet jis buvo įstiklinęs Europos vienybės idėjos šalininkas. Po Roberto Schumano štai ir kitas europietis jau nušalintas nuo vairo.

Pagaliau trečio aršaus kovotojo už Europos vienybę, Vakarų Vokietijos s kanclerio Adenauerio likimas išsispres rugsėjo 6 d. Ne kiek nedramatiškai padėties, nenoromis Adenaueriui tenka taikyti šekspyrinę dilemą: Būti ar nebūti? Jau nebe daug dienų beliko, kada susilauksime atsakymo į klausimą, ar Adenaueris ir toliau pasiliks kancleriu. Kiekvienas pakeitimas įneštų į pasirinktą Europos vienybės kelią naujų nelygumų, o gal ir ilgesniam laikui nustelbtų dar glėžną daigą.

Bet per paskutinius mėnesius Bonnos vyriausybė, atsižvelgdama į rinkimų išdavy netikrumą, buvo suvaržyta savo sprendimų, lygiai kaip — dėl sumintų priežasčių — buvo supančiotos vyriausybės, Romoje, Pariziuje ir Londone. Per vasaros karščius, dar labiau įkaitinusius Europos politinę atmosferą, ke-turiose svarbesnėse šio žemyno valstybėse stigo vairuotojų, kurie būtų sugebėję tvirtai ranka vesti senutės Europos laivą į tūstą, kurs sukeltų žmonių pasitikėjimą ir jų tikėjimą saugesne ateitimi. Deja, to nebuvo ir Europos vienybės idėja pažangos nebeįdarė.

bet gali ji pasiekti, jei, pav., įperkamas pajėgumas, sumažės, pajamų ir skolų santykis didės pastarųjų naudai arba atsisiras naujų komplikacijų užsienio rinkose.

Ūkininkai, Indiana Farm Bureau lūpomis, skundžiasi, kad vartotojų maistui išleidžiamame doleryje fermerio dalis vis mažėja: kai 1945 m. iš vieno dolerio jam teko 54 c., š. m. kovo mėn. jau tik 45, o birželio mėn. tik 44 centai. Ši atžanga pasi-reiškė kaip tik tuo metu, kai produktai krautuvėse brango. Vadinasi, fermerio ir vartotojo tarpininkas panūdo didesnio pelno ir emė pirmam mažiau mokėti, o iš antro daugiau imti. Ūkininkų pajamos, nepaisant didesnės gamybos, metų būvyje sumažėjo apie 10%, rodydamas tendenciją ir toliau mažėti. Tai jau atsiliepija į žemės ūkiui skiriamą pramonės gaminių paklausą.

Reikia prisiminti, kad ekonominės depresijos kaip tik mės-ta prologu pasirinkti ž. ūkio produktų kainų kritimą.

Perdidelis įsiskolinimas jau atsiliepija į ūkinį aktyvumą. Automobilų ir kaikiurių namų apyvokos reikmenų jau ir šiandien sandėliuose laikomos per didelės atsargos. Jų gamyba dar nepasiekė perprodukcijos laipsnio,

KAS LEMS ATEITĮ?

Klaikiškoji periodinių krizių teorija šiandieną neturi didelio fuose.

Kur studijuosim?

Case Institute of Technology (10900 Euclid Ave., Telefonas SW 5-1000) teikia galimybę įgyti visus augštojo mokslo laipsnius griežtųjų mokslų srityje, kaip fizikoje, matematikoje, chemijoje, ir įvairiose inžinerijos srityse. Registracija: sophmores rugsėjo 17 d. nuo 1 iki 4 val. po pietų, juniors rugsėjo 18 d. 8:30-12 val. ir seniors tą pačią dieną nuo 1-iki 4 val. p. p. Naujai norintieji įstoti prašomi pasitikrinti įstojimo galimybes ir laiką skambinant nurodytu telefonu. Paskaitos prasideda rugsėjo 21 d.

Fenn College (E. 24 St. and Euclid Ave., Telefonas PR 1-0250) priima studentus dienomis ir vakarais studijuoti. Teikia bachelor laipsnį humanitariniuose moksluose, griežtosios moksluose, prekyboje ir inžinerijoje. Mokslas pigesnis kaip kitose mokyklose, bet kursas tęsiasi penkis metus, kai kitur tik keturius. Registracija rudens semestrai nuo rugsėjo 8 iki 18 d. Paskaitos prasideda rugsėjo 21 d.

John Carroll University (N. Park Blvd. and Miramar Dr., University Heights, Telefonas YE 2-3800 arba FA 1-9744) numato šiemet priimti 1650 dienomis studijuojančių ir 800 vakarais. Bus dėstoma 98 dalykai ir teikiama augštojo mokslo laipsniai 40 sričių. Kartu dėstoma parengiamieji dalykai iš medicinos, odontologijos, teisės, inžinerijos ir pedagogikos. Registracija vyksta: sekandčiai: juniors ir seniors rugsėjo 16 d., sophmores rugsėjo 17 d. ir freshmen rugsėjo 18 d. nuo 9 val. iki 3 val. p. p. Vakaraus studijuojantieji registruojasi rugsėjo 17 ir 18 dienomis nuo 7 iki 9 val. vakaro. Paskaitos prasideda rugsėjo 21 d.

Notre Dame College (Green and College Rd., South Euclid, Telefonas EV 1-1680) skirta mergaitėms. Dėstoma humanitariniai, pritaikomieji mokslai ir teikiama bachelor laipsnis. Norint įstoti reikia iš anksto susitarti telefonu. Registracija vykdoma rugsėjo 14, 15 ir 16 dienomis pradedant juniors ir seniors. Mokslo metų pradžia rugsėjo 18 d.

respekto. Ekonominio gyvenimo tvarkytojai (nebūtinai etatiniai!) ne tik išmoko geriau pažinti ekonominius reiškinius, bet ir surasti jiems preventyvinų priemonių. Jei JAV ūkis priklaustų tik vidaus vėjų, — jie, tikime, rastų receptą, kuris įveds kelias neišvengiamas pataisas, išlaikytų ūkio stabilumą. O kai tautos ūkis vis daugiau veikiamas tarptautinio, arba gal teisingiau, globalinio ūkio, vidaus priemonės gali tik iš dalies pakoreguoti srovę. Visos vagos pakreipimas žymiai priklauso tarptautinės įvykių raidos. Ir gal ne tik ekonominės, kiek politinės.

Korėjos atomazga, Vokietijos ir Austrijos problema, Irano nafta, o taip pat ir Malenkovo rugsėjo 12 d. išsprogdinta vandenilio bomba yra tos raidos fragmentai. Yra ir atsirasi jų daugiau. Bet visas jų kompleksas sueina į vieną didelę problemą: kokį galutinį tikslą ir kokią strategiją tam tikslui pasiekti šioje skirtingų vėjų pasauliui kolizijoje pasirinkti JAV?

Ar JAV ūkis liks dabarties lygyje, slinks žemyn, ar kops augstyn (Everestės ekonomikoje dar nepasiektas!), — yra mįslė, kurios raktą turbūt reikia ieškoti valstybės departamento, o gal ir Pentagono seitorijoje šiandieną neturi didelio fuose.

St. John College (Cathedral Square, telefonas PR 1-2388) specialiai rengianti pedagoges ir gailestingusias seseris. Registracija rugsėjo 14 d. Paskaitos pradedamos rugsėjo 21 d.

Ursuline College for Women (Overlook and Cedar Rd., telefonas SW 5-5151) dėstoma panašūs dalykai kaip ir Notre Dame College. Registracija vykdoma rugsėjo 9, 10, 11 dienomis pradedant sophmores. Naujai norintieji įstoti prašomos iš anksto susitarti telefonu dėl įstojimo.

Western Reserve University (10940 Euclid Ave., telefonas CE 1-7700. Cleveland College iki rugsėjo 15 d. Public Square TO 1-7650, vėliau 2107 Adelbert Rd. telefonas tas pats kaip ir universiteto) sudaro galimybes įgyti visus augštojo mokslo laipsnius savo devyniuose fakultetuose. Registracija vykdoma nuo rugsėjo 17 d. iki 22 d. Iš anksto reikia pasiimti specialias registracijos kortele, kuriose būva pažymėta registracijos data ir valanda. Paskutinį semestrą lankiusiems studentams šios kortelės paprastai yra išsiuntinėjamos. Kiti prašomi pasiimti asmeniška arba laišku paprašyti. Kaip jau buvo paskelbta Cleveland College skiriama tik part-time studentams. Paskaitos prasideda rugsėjo 23 d. J. P.

Tik Studebaker!

NAUDOKITĖS PROGA!

Sutaupysit pinigą, pirkdami per savus, vienus iš geriausių ir ekonomiškiausių mašinų.

ERDELAC STUDEBAKER

Saukti Joną Žemaitį.
8003 Broadway Ave.
Cleveland 5, Ohio.
Telef. BR 1-4100.
Namu telef.: LI 1-0476

Vokiškos radio aparatų firmos **KOERTING** atstovas

ST. GRABIAUSKAS, gyv.
5 Thomas Park, So. Boston 27, Mass., siūlo visomis bangomis ir F. M. penkių modelių radio aparatus. Kainos nuo 100 dolerių. Galima gauti ir su patelefonu.

Taip pat skubiai reikalingi didesniuose miestuose atstovai

Atstovas Clevelande A. Johanson, 7616 Decker, Cleveland 3, Ohio. UT 1-3465

AR RŪPINATĖS SAVO VAIKAIS?

Jei taip, tai nedelsiant užsakykit savo vaikams jų laikraštį

TĖVIŠKĖLĖ

Metams tik 3 doleriai.
Rašykit šiuo adresu:

Tėviškėlė,
2313 West 91 St.,
Chicago 20, Ill.

THE BANK OF OHIO

... Padedančiai paskolai
... 2% Taupymo sąskaitai
... Čekių sąskaitai

Jeigu jūs vertinat draugišką, suprantantį banko patarnavimą, pajėgiantį patenkinti bet kurį jūsų finansinį reikalavimą, jums patiks šis bankas. Mes mielai priimam jūsų taupymo ir čekių sąskaitą ir kiekvieną progą norim padėti jums reikalinga paskola. (Taupymas duoda 2% palūkanų).

ATEIKIT AR SAUKIT MAIN 1-8100

7 PATOGIOS RASTINĖS

— THE —
BANK OF OHIO
921 HURON ROAD IR SKYRIAI
Santaupos apdraustos iki \$10,000. F.D.I.C. narys.

Clevelande IR APYLINKĖSE

VASAROS PABAIGOS GEGUŽINĖ

rengiama Tautinės Sąjungos skyriaus, įvyksta Dr. S. Tamošaitis rezidencijoje — 26001 Lake Shore Blvd. rugsėjo 6 d. (sekmadienį). Pradžią 2:30 val. Kviečiame visus smagiai praleisti laiką jaukioje nuotaikoje.

KVIECIAME LIETUVIŲ DIENĄ

Lietuvių Bendruomenės pirmoji Clevelando Lietuvių Diena įvyksta rugsėjo 13 d., sekmadienį, šia programa:

10 val. pamaldos už mirusius ir gyvius Clevelando lietuvių abiejose lietuvių bažnyčiose;

2 val. po pietų išvažiuojamas Karnėnų ūkyje prie Bedfordo (buv. Šulco rezidencijos);

5 val. Dienos atidarymas, dr. S. T. Tamošaitis kalba, Amerikos ir Lietuvos himnai;

Tuoju pat St. Paparčio sudaryti, M. Vencloausko papildyti Lietuvos vaizdų albumas "Tave svajojam, Tėvy šalie". Atlieka Čiurlionio ansamblis, Rūtos teatras, lituanistinės vokalės Valančiaus mokyklos tautinių šokių grupė ir kt. meninės pajėgos. Dirigentas muz. Alf. Mikulskis, kanklių orkestro vadovė O. Mikulskienė, pastatymas ir režisūra akt. P. Maželio, šokių vadovai Ald. Raulinaitienė ir L. Sagys, dekoratorius dail. K. Žilinskas, solo partijas atlieka V. Giedraitis ir M. Vencloauskas, įvairiems darbams talkina J. Salasevičius, J. Salasevičius, A. Zdanis ir kt.

Organizuojamas taip pat įvairios pramogos. 3 val. 30 min. įvyks vaikų ir jaunųjų žaidimai, kuriuos praveda E. Mažeika, L. Sagys, St. Stasiene, E. Šikšniūtė ir J. Žilionis. Laimėjusiems premijas skiria lituan. mokyklos tėvų komitetas ir kt.

Veiks J. Žukausko ir Iz. Navickienės vadovaujamas bufetas. Bus šokiai.

Įėjimas perkant loterijos biuletus. Fantus aukoja Brazis Bros., Dunbaras, Obelenis, Iz. Samas, Suopis, Steponavičius Tigro kavinė, V. Brazulis ir kt.

Dienos šūkis — lietuvių solidarumas ir bendras džiaugsmas.

Kviečiami visi Clevelando lietuviai ir lietuvės, taip pat artimieji ir tolimieji kaimynai. Senieji ir naujieji — esame vienos didelės lietuviškos šeimos vaikai, tad visi maloniai laukiami.

JAV Liet. Bendr. Clevelando Apylinkės Valdyba

DR. S. TAMOŠAITIS IR PONIA

dvi savaites viešėjo pietinėse valstybėse. Floridoj, St. Peterburge aplankė savo senus pažįstamus A. Tilius, Šestokus ir kt. Paviešėjo Miami ir kitose vietose. Kelionės metu oras pasitaikė labai geras.

Grįžęs iš atostogų Dr. S. Tamošaitis vėl dirba savo gydymo kabinete įprastinėmis darbo valandomis.

REMIKIME SAVĄJĄ PRAMONĘ!

Lietuvių bravoro "Baltosios Meškos" alus, gaminamas vien tik iš miežių su importuotais bavariskais apyniais, gaunamas Clevelande.

REIKALAUKITE VISUR "BALTOSIOS MEŠKOS" ALAUS. Dėl užsakymų prašoma skambinti telef.: EX 1-9587 arba GA 1-0503.

Urmio sandėlys — Crystal Distrib. Co., Inc., 3341 Superior Ave. (36)

AUTOBUSAI LIETUVIŲ DIENĄ

Kadangi miesto linijų autobusai Bedfordo nepasiekia, tad privačios mašinos prašomos įdėti tuos dienas vykti tik pilnais: kaimynai prašomi paimti kaimynus, pažįstami — pažįstamus, draugai — draugus, senieji — naujai atvykusius, naujai atvykę — senesnius ir t.t. Kas neturės kuo nuvykti — prašome rugsėjo 8 ir 9 dienomis 7-10 val. vakare skambinti telefoną EN 1-7185, tiems bus parūpinti specialūs autobusai.

ST. BARZDUKAS IŠVYKO ATOSTOGŲ

St. Barzdukas, LB apylinkės valdybos pirm., savaitę išvyko atostogų. Bendruomenės reikalais prašome kreiptis į vicepirminį Pr. Karalių tel. MO 2-5247.

FELIKSAS ŽIŪRYS LIGONINĖJ

Feliksas Žiūrys sunkiai susirgo ir guli St. Vincent ligoninėje. Padaryta sunki operacija.

SUSIRGO POLIO LIGA

Clevelandiečio Mėkėsos Juozo šeima ištiko didelė nelaimė — 3 metų sūnus susirgo polio liga. Išvežtas į ligoninę.

ALT PIKNIKE

buvo susirinkę apie 300 žmonių. Piknikas vyko Nauj. parapijos sode.

MAISTO IR NAMŲ PARODA

Kiekvieną rudenį Clevelande įvyksta maisto ir namų paroda. Šiais metais tokia paroda įvyks rugsėjo 10 d., Public Hall. Paroda tęsis iki rugsėjo 17 d.

PARDUODAMI NAMAI

\$190 pajamų per mėnesį, 4 šeimų, 4 kambariai kiekvienam, 3 garažai. Kaina \$14,000. Iki 11 val.

Dviejų šeimų, 5 ir 5 kambariai. Gasto šildymas. Labai geram stovyje.

Labai gražus 8 kambarių vienos šeimos namas. Garažas. Gasto šildymas.

Ray Nausneris
UL 1-3919 LI 1-9216
11809 St. Clair

GERA TELEVIZIJA — PIGIA KAINA

Naujausias 1954 metų modelio, 21 colių televizijos aparatas su vieniems metams garantija ir visais takso mokesčiais pas mus kainuoja tik

\$195.70

SKAMBINKITE HE 1-8602

ir mes jums nemokamai demonstruosime televizijos aparatą Jūsų namuose. Arba užsakykite C. & F. International Stores, 6113 St. Clair gatvę.

SLA GEGUŽINĖ

P. J. Žiūrio rezidencijoje sušaukė apie 100 SLA veikėjų ir jų bičiulių.

NAUJI CLEVELANDIEČIAI

I Clevelandą iš Worcester, Mass. persikėlė K. Zaronskis su šeima, gi iš Albany, N. Y. — Z. Jakulis su šeima.

VIEŠEJO CHICAGOJE

J. J. Salasevičiai savaitę laiko viešėjo Chicagoje. Aplankė draugus ir pažįstamus. Grįžo per Detroitą.

STUDENTAMS

Jei šiais metais numatai studijuoti už Clevelando ribų, nepamiršk studentinio ryšio. Dar prieš išvažiuodamas žodžiu ar raštu vietos valdybai pranešk savo būsimą adresą, kad galėtume būti artimame kontakte. Registruokis pas Clevelando Studentų Valdybos registracijos sekretorę, Ritą Malinauskaitę 1333 E. 84th St., City 6, Telefonas CE 1-8526 arba pas pirmininką.

APDRAUDOS PATARNAVIMAS

MASINŲ, GAIŠRO,
GYVYBES

Milijonai žino Farm Bureau apdraudą dėl žemų kainų. Bet ar Jūs žinojot, kad Jūsų Farm Bureau atstovas gali Jums duoti tvirtą apdraudą už nedidelę kainą. Perkant ar pratęsiant bent kokią apdraudą Jūs visad pasitelkiate rautik.

PAULINA MOZURAITIS
13706 Benwood Ave.
Tel. LO 1-7795

FARM BUREAU INSURANCE COS.

• Farm Bureau Mutual Insurance Co.
• Farm Bureau Life Insurance Co.
• Farm Bureau Mutual Fire Insurance Co.
HOME OFFICE: COLUMBUS, OHIO

TALIS STUDIO

dabar jūsų kaimynistė
7106 Superior Ave.
Tel. HE 2-0144

Bet kuriuo laiku, bet kokios rūšies foto patarimas Jums.

Modernūs portretai, vestuvų, šeiminių, vaikų ir kitos nuotraukos.

FOTOGRAFIJOS MEISTERIS

Europinių žurnalų ir filmų įvairių fotografavimas, dabar CLEVELANDE.

Pirkit pas savus

Amžinai nerūdijančio plieno virimo puodus dabar galima užsisakyti ir išsimokėti. Mažas komplektas 4 dol. didelis 8 dol. mėnesiui. Be nuosimėjų.

VYTAUTAS PAŠAKARNIS

Cleveland Lustre Craft Co.
1219 East 61
Tel. EN 1-7770

Nemokamas demonstravimas. Priimami užsakymai.

mininką Praną Jogą, 1615 E. 77 St., City 3. Telefonas EX 1-6509.

Jei kas nors turi kokių neišskaidytų studijų pradėjimo ar pagilimo prašoma kreiptis į vietos studentų Valdybos pirminką arba į kurį kitą valdybos narių.

Clevelando Studentų Valdyba

ATIDUOK BALFUI DRABUŽIUS

Pažiūrėk į savo spintas ir ten surasi nereikalingų drabužių. Atiduok juos Balfui, o jis pasiųs kam jie labai reikalingi. Atvežk drabužius į 1439 E. 92 St. ir palik prie garažo. Alekas Baņys, Skyriaus pirmininkas

KORTAVIMO VAKARAS

Motėrų Labdarybės Draugija rugsėjo mėn. 18 d., penktadienį, 7:30 val. vakaro, Naujosios parapijos salėje, rengia kortavimo vakarą. Bus durų laimėjimas ir stalų dovanos. Pelnas parapijos bažnyčiai.

PARDUODAMI NAMAI

East 99 — Superior. Keturių šeimų, po 5 kambarius apartamentas už \$16,500.00. Geras pirkiny.

E. 87 į šiaurę nuo Superior. 8 kambarių atskiras. Kainuoja \$10,500.00. Padarykit pasiūlymą. Šaukite po 11 ryto. H. J. Underwood, Broker GA 1-6029

PARDUODAMAS NAMAS

Paroduojamas tikrai geras, pelningas namas. Labai geros pajamos. Paroduojamas savininkas. Naujas gaso šildymas. Teirautis:

1444 E. 93 St.

Patar: kaimynui

prenumeruoti

DIRVA!

LIETUVIŲ KLUBO SVETAINĖ IR SALĖ

6835 SUPERIOR AVE.

Klubo ir salės vadovybė kviečia visus Clevelando lietuvius įstoti į Lietuvų Klubą ir nuolat lankytis svetainėje. Penktadieniais specialūs renginiai.

Kviečia visus lietuvius savojoje salėje daryti susirinkimus, atšvęsti vestuves, rengti vakarus ir koncertus.

SUOPIS FURNITURE

Visokių rūšių baldai ir elektriniai bei kitoki reikmenys virtuvei ir kiekvienam Jūsų buto kambariui

ZEMOS KAINOS — MALONUS PATARNAVIMAS

6921 Wade Park EX 1-0911

Patogi vieta apsipirkti lietuviams naujajam lietuviškoje krautuvėje

I. J. SAMAS, JEWELER

Šveicariški ir geriausi Amerikos laikrodžiai. Laikrodžių taisymas. Brangenybės. Įvairūs dovanų pasirinkimas.

7007 Superior Ave. Gręta Ezella Theatre
Telef.: EX 1-3969. But: WA 1-2354

LEIMON'S CAFE

VISŲ LIETUVIŲ SUSITIKIMO VIETA

Alus. Vynas. Degtinė. Konjakai. Kiti gėrimai

Įvairūs valgiai, šeštadienį vakarais šokiai griežiant geram orkestrui

731 E. 185 St.

KE 1-9737

PARDUODAMI NAMAI

Labai ištaigingas, 2 šeimų, po 6 kambarius. Ažuolinės dvigubos grindys, dvigubas balkonas. Gasto ir anglų pečiai. 3 garažai. Didelis sklypas. Įvairūs vaisiniai medžiai. Verta pamatyti Giddings gatvėje.

Dviejų šeimų, po 5 kambarius Gasto ir anglų pečiai. Dvigubas balkonas. 3 garažai. East 66 gatvėje.

Vienos šeimos, 6 kambarių. Pečius Luther. Tvarkingas namas. Kaina tik \$7,200.

P. P. MULIOLIS,
6606 Superior Ave.
UT 1-2345

65-TA METINĖ CLEVELANDO MAISTO PARODA

namų

Virš 100 maisto ir namų ruošos eksponatų.

BRUCIE WEIL
6 metų garsonybė

THE THREE SUNS

East Ohio Gas Co.
kepinio konkursas kasdien
Kiekvieną dieną nuo 1 iki 11 val.
(išskaitant sekmadienį)

PUBLIC HALL Rugs. 10 iki 17

LIETUVIAI DAŽYTOJAI — DEKORATORIAI

menininko priežiūroje darbus atlieka greitai ir sąžiningai.

Namų dažymą ir vidaus dekoravimą duoda metams išsimokėjimui.

Kreiptis telefonu: EX 1-4245

LANKYKITE SAVO KLUBE.

Lietuvių Klube, 6835 Superior Ave., klubo nariams ir svečiams penktadienį vakarais esti bulvinių blynų ir žuvies vakarienė ir šokiai su gera muzika poje.

LIETUVIŲ SALĖ
išnuojama
koncertams, šokiams, vestuvėms ir kitokiems renginiams.

PIX BEVERAGE

45 rūšių alaus — visoki galvintieji gėrimai, vynas ir šampanas (prancūziškas)

Turime Baltos Meškos alų. Parengiama vestuvėms, ballams, požiūvams. Nemokamas pristatymas dieną ir naktį. Atdara ir trečiadieniais iki 1 val.

6903 Superior Ave. EX 1-3311

NAUJA REAL ESTATE ĮSTAIGA

Clevelando ir apylinkių lietuviams pranešama, kad atidaryta nauja, lietuvių vedama Real Estate įstaiga — 7032 Wade Park Avenue.

Kiekvienas gaus greitą ir teisingą patarimą. Todėl turintieji ką parduoti ar mainyti, norintieji namus ar ūkius pirkti, kreipkitės:

WADE PARK REALTY
7032 Wade Park Ave.
Tel. HE 2-2922

Namų telefonas: EV 1-1952

Savininkas A. Kazakevičius (36)

VISI BANKINIAI REIKALAI

Atsilankę Lietuvių Banke galite atlikti iš karto daug reikalų ir sutaupyti laiko.

Čia galite gauti paskolas pirkimui, pagerinimui ar namų taisymui, pirkti čekius, užsimokėti už gasą, elektrą ir kitokias sąskaitas, sigyti kelionių čekius. Čia galima pirkti JAV taupymo bonus.

Taupytojai už indėlius nuo liepos mėn. 1 d. gaus 2½%.

Bankas baigtas remontuoti, padidintos patalpos ir labai patogus klientams.

Lietuvių Bankas yra saugi ir pelninga taupymo vieta. Kiekviena knygtė apdrausta Federal Insurance Corp iki \$10,000.

THE SUPERIOR SAVINGS AND LOAN ASS'N.

6712 Superior Ave. HE 1-2198
Cleveland, Ohio

GERESNĖS statybos kontraktoriai

ISTATO MONCRIEF ORO VENTILIACIJA

• ŠALDO vasarą • ŠILDO žiemą

THE HENRY FURNACE CO., MEDINA, O.

P J KERSIS

609 Society for Savings Bldg.—Cleveland, Ohio

OFISO TELEF.: MAIN 1-1773. REZIDENCIJA: PENINSULA 2521

Norėdami pigiai pirkti namus mieste arba priemiestiuose, kreipkitės į mane, gausia pigia kaina. Taipgi gausit patarimą įvairiose apdraudos-insurance reikaluose.

Sutaisau paskolas pirmo morgečio. Patarnavimas ir išpildymas garantuojama. Kreipkitės į mane telefonu arba asmeniškai.

Pilnai padengta apdrauda UTah 1-4515

WM DEBBS PAINTING CO.

WM. DEBBS

Namų Pagražinimas iš Vidaus ir iš Lauko
7526 Star Avenue Cleveland 3, Ohio

Wilkelis Funeral Home

Valdžios pripažinta laidotuvių direktorė
Aldona Wilkelis - Wirby

Pilnas laidotuvių patarnavimas

—HAMMOND VARGONAI PER SERMENIS—

6202 SUPERIOR AVE. Henderson 1-9292

JAKUBS & SON FUNERAL HOME

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs
Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai

25 metų simpatingo ir rimto patarnavimo
6621 Edna Avenue ENdicott 1-1763

DIRVA

THE FIELD

Redakcijos ir administracijos adresas — DIRVA, 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio. — Telefonas: Henderson 1-6244. Redaktorius Babys GAIDŽIONAS (buto telefonas: Garfield 1-7406).

Studentų dienos Chicagoje

Jaunatviško veržumo ženkle, įkveptas šilta akademine nuotaika, rugsėjo 22-23 dienomis Chicagoje Liet. Auditorijoje posėdžiavo apygardinis studentų suvažiavimas. Nors netrukus įvykstanti sporto šventė ir sukilinė kūrų potencialių dalyvių atsilankymą, suvažiavime registravosi 123 studentai, jų tarpe 59 ne iš Chicago. Būdinga, jog suvažiavime dalyvavo beveik tiek pat merginų kiek ir vyrų: kadangi merginų Sąjungoje mažiau, galima spėti, kad jų susidomėjimas lietuviška veikla didesnis. Taipgi įdomu, kad gausiai dalyvavę jaunųjų narių: gausiausia akademinė kategorija buvo sophomoriai (ant-rųjų metų studentai).

Dalyvių gausumas, kruopščiai svarstytų klausimų įvairumas ir pozityvus nutarimai, pagaliau, skaidri suvažiavimo užbaigimo — arbatėlės nuotaika rodytė, kad studentų suvažiavimai ima tapti gyva tremties studentijos tradicija.

Intelektualinė suvažiavimo kulinimacija galima drąsiai laikyti pirmąjį šeštadienio posėdį, kur referatų skaitė S. Simoliūnas ir Vyt. Vygantas. Pirmąją paskaitą buvo provokatyviai ir labai originaliai pažvelgti į kai kurias mūsų tarpe įsivyravusias seklias pažiūras. Prelegentas siūlė skirti daugiau dėmesio idealistinės lietuviškos pasaulėžiūros kūrimui, kuri mus, akademikus, jungtų (ir kurios praktiškai nebuvę), ir steigti specialius būrelius studijuoti lietuviškiesiems klausimams. Prieš Simoliūno mintis pasisakė V. Žvirgzdys, kuris ilgokai įrodinėjo, jog tokia ideologija nereikalinga, kadangi mūsų sugyvenimo pagrindurys būti krikščioniškumas, kurį jis iš viso sutapatino su lietuviškumu. Simoliūnas kalbėjo originaliai ir kiek ekscentriškai, todėl jo mintys nebuvo suvažiavimo suprastos, ką parodė tolimosios diskusijos.

Vyt. Vygantas labai rimta ir gyva paskaita išsklėdė reikala išlaisvinti asmenybę iš įvairių jai primetamų "referencinių (ideologinių ir pan.) rėmų" ir tokia išlaisvinta, bet moraliai įsipareigojusia asmenybė pagrįsti mūsų bendruomeninį gyvenimą. Savo visuomenę paskaita buvo įspūdinga dešimties metų šimtmečio liberalizmo idėjų, ir su jos esminėmis mintimis visuotiniai sutiktą. Prelegento išsklaidę Kristoforo sąjūdį, tačiau, gal ir ne visiems atsakys į jo gyvenimo problemą.

Šeštadienį popiet ir sekmadienį citė referentų nušviestą organizacinius Sąjungos reikalus, protarpiais sukeldami gyvas diskusijas. Pirmąsiosios prasiškleidė plačios ir šakotos veiklos vaizdas, nusitęsęs per kelis kontinentus ir per kelias tautines bendruomenes. Apie kiekvieną sritį buvo atraptuota atsakingo asmens. Paminėti kai kurie konkretūs Sąjungos veiklos projektai: Clevelande lapkričio 26-29 dienomis planuojamos studijų dienos (A. Barzdukas), beveik užbaigti paruošiamieji Pasaulio Liet. Studentų Atstovybės darbai (J. Smulkštys), alumnų suorganizavimo planas (V. Gylis) ir kt.

Svarstyti klausimai užfiksuo-

ti eilėje rezoliucijų, kurias redagavo K. Kudžma, Vyt. Černius ir S. Simoliūnas. Nusistatyta tremties studentijos nuotaikų jamžinimui išleisti metraštį. R. Mieželio pateiktas planas amerikiečių akademikų tarpe vystyti informacinę akciją apie Lietuvos bylą. Nutarta ateityje įieškoti glaudesnio bendradarbiavimo su amerikiečiais lietuvišiais studentais. Išklausa prašėmsi apie paskutinių metų įgyvendinimą Studentams Remti Fondo veiklą; Fondas, atrodo, bus pagaliau persilaukęs per ne-veiklumo krizę. Šiuo metu įsiai-ima steigti narių rėmėjų būrelius.

Suvažiavime išryškėjo du pagrindiniai veiklos konceptai: (1) studentiška organizacinė veikla turėtų būti plati kaip patsai gyvenimas, ir persunkta vertybių pajutimu; (2) įsiai turėtų būti apribota organizaciniais ir to-kiomis bendriniais klausimais, kurie neturėtų vertybinių implika-cijų ir nereikalaufi Sąjungos rėmuose gilesnio idėjinio bendravimo. Idomu, kad pastaroji pažiūra buvo ginama tokių žmo-nių, kurie kitomis sąlygomis indifferencizmo nelaiko dorybe.

Sekmadienio posėdy, po dis-kusijų, buvo priimtos rezoliucijos. Be organizacijos reikalų visuomenės, skatinanti glaudes-nį bendravimą tarp studentijos ir visuomenės; padėkos rezoliucija ALTai dėl Kersteno rezoliucijos pravedimo JAV Kongrese. Taip pat su nemažu entuziazmu priimti sveikinimai, kuriais Lie-tuvos Diplomatinio šefui, Vlikui, ir Liet. Rezistencinei Santarvei linkėta glaudžia bendradarbiau-ti Lietuvos kovoje. Šiomis rezoliucijomis buvo spontaniškai pa-rodyta, jog tiesiama senoji, dar per pirmąjį suvažiavimą išryš-kinę, studentijos tradicija do-mėtis ir gyvai reaguoti į mūsų visuomeninio gyvenimo negero-ves. Siūlymas pasveikinti politi-nes partijas, tačiau, nepaėjo.

Šeštadienio vakare buvo su-remtas didelis šokių ir meno vakaras, kurio programą išpildė

Chicago studentai: L. Smolens-kaitė, V. Tautvydaitė, D. Lau-kytė, V. Karosaitė, M. Brincūtė ir Chicago studentų kvartetas (Br. Juodelis, A. Klorė, R. Puo-džiūnas ir Br. Maciukevičius). Kvartetas pradėjo repetuoti sa-vaigt prieš suvažiavimą, sužino-jus, kad neatvyks pramatytos jėgos iš kitur, ir pasirodė sce-noje su kiek prapertuotais bal-sais, bet didžiausiu entuziazmu... Konferansavo K. Kudž-ma.

Sekmadienį, po iškilmingo ak-to, kurio metu kalbėjo prof. Stp. Kolupaila, konsulas Dr. P. Dauž-vardis, L. Šimutis ir akademinių organizacijų atstovai, suvažiavi-mas užbaigtas jaukia arbatėle. Jos metu A. Barzdukas, L. Šir-mulytės ir Aleksandravičiaus iš-leistas specialus humoristinis Studentų Gairių numeris vyku-siai parodiavo suvažiavimo įvy-mybes.

Suvažiavimui kompetentingai ir labai objektyviai pirmininka-vo A. Barzdukas ir Vyt. Ger-manas. Sekretoriavo G. Čaplikaitė ir A. Jasaitytė.

Nors vieno veikėjo ir rasta reikalo, net per iškilmingą aktą, padėjuti, kad nebėtinama jo pramintais keliais, suvažiavimą tenka laikyti visiškai sėkmingai nuopėdžiavusiu. Diskusijų kultūringumas, kaip prasiarė V. Žvirgzdys, kontrastavo su ank-tyvesne mūsų studentijos pa-tirtimi. Tik apgailestautina, kad kai kurių gana jau senų studen-tų vis dar neįmoka nesistoti pieštu, kaip provincijos žirgū, pamačius automobilį, kai susi-duriama su skirtingomis nuomo-nėmis; neįmoka ir balsuojant pralaimėti, neprarandant lyg-svaros.

Už suvažiavimą dėkotina jo šaukėjai, LSS JAV Centro Val-dybai, ir jo rengime daugiausia pasidaravusiems Chicago Stu-dentų draugijos nariams: Br. Juodeliui, R. Babickui, K. Mi-kėnui, A. Bakaičiui, R. Gaskai, A. Klorėi, L. Širmulytei... ir legionui kitų.

Dalyvis

Ir Vilniuj...

(Atkelta iš 1-mo pusl.)

zidiumo nario. Bet vieton kurio? Apie tai nieko nesakoma. Tad galima tik spėti. Iš visų to prezidiumo narių buvo tik vienas rusas — A. S. Trofimovas. Gal jis dingo? Tai būtų natūralu, jeigu "vietinių nacionalinių kad-rų stiprinimo" politika tebėra tęsiama. V. Niunkos įstatymas Trofimovo vieton būtų vie-tino ruso pastatymas vieton importuoto rusu.

Bet dėl tos "nacionalinių kad-rų stiprinimo" politikos reikia pastebėti, kad po Berijos kritimo apie tai kalbama nebe taip garsiai, kaip buvo sušukta pavasarį. Tiesa, Berijos išieikimui skirtajame CK posėdyje, įvykusiame liepos vidury, "Lenino-Stalino tautybių poli-tika" ir "nacionalinių kad-rų stiprinimas" buvo paminėti kal-bose ir net rezoliucijoje, bet iš 17 kalbėtojų tik 2 — Bieliauskas ir Niunka(!) — tą temą tepalietė, ir tai tik tarp kita ko. Tuo tarpu visi kiti kal-bėtojai stipriai spaudė kitą sty-gą — drągytės su "didžiąja rusų tauta" stygą, kurios skam-besys jau labai seniai pažįsta-mas.

Vadinasi, praktiškai impor-tuotų rusų sumažinimas parti-jos ir valdžios viršūnėse siek-tiek įvykdytas, ir tuo tarpu ta linija griežtai nekeičiama. Ta-čiau didelio nusumo ta krypti-mi vėl neberodoma, o grįžtama atgal prie "didžio-sios rusų tautos" šlovinimo.

Augšč. Taryba net ir konsti-tuciją keitė! Bet tai irgi buvo tik paprastas jau įvykusių fak-tų užprotokolavimas, būtent, — sričių (apygardų) panaikinimo ir vadinamos "nacionalinės vė-liavos" pakeitimo atžymėjimas.

Pagalau, buvo tvirtinami Pre-zidiumo įsakai ir renkami Augš-čiausiojo Teismo teisėjai bei Liaudies Tarejai prie to teismo. "Patvirtinta" ir "išrinkta". Bet koki tie įsakai buvo ir koki as-menys "išrinkti" teisėjais bei tarejais, skelbti nesiskubinama. Tuo tarpu neišku nei kodėl da-bar tie teisėjai buvo pakeisti, nei kas buvo tie ir kas atsitiko su-tais, kurių vieton prireikė nau-ju.

KAS

UŽSISAKE

DIRVA —

TAS NESIGAILEJO!

Pietų Korėjos užsienio reikalų ministras Y. T. Pyun J. Tautose pasakė kalbą, kurioje Indija pavadino vien komunistinių agre-sorių pataikaulioja.

Kolumbijos lietuvių suvažiavimas

Ilgai lauktas ir plačiai garsin-tas pirmasis Kolumbijos lietu-vių suvažiavimas Medelline įvy-ko rugpjūčio mėn. 14-16 dien-o, kurį rengė Lietuvių Katali-kių Komitetas. Šis komitetas savo veikla bemaž yra lygus BALFui Amerikoje ir jo lietu-vių vardu nudirbti darbai bei gražios apyskaitos susilauks ateityje vienokio ar kitokio įver-tinimo. Sakoma, kas blogo ne-išgirsi ir kas gero — neišpeiksi, tat šios minties vedamas ir mē-ginu trumpai aprašyti tą lietu-vių suvažiavimą.

Šio Kongreso vyriausias tikslas buvo suartinti daugiau išsi-mėčiusius po platųjį kraštą tau-tiečius trumpam apbendravinimui ir Medelline paruoštą Kolumbi-jos Lietuvių Bendruomenės sta-tutą priderinti visai lietuvių bendruomenei. Tik keistoka, kad į naujo statuto surašymo komi-siją, Medelline, nebuvo rasta rei-kalo į ją pasikviesti ir nuošaliai prisilaikančios bendruomenės dalies balso. Ar dar vis neišku, kad savo "seimyniškus" reika-lus, reikia tvarkyti savojoji grį-čio, o bendruomeninius, visuo-meninius — bendruomenėje. Na, tiek to.

Šiame suvažiavime ir iš Bogo-tos atvykusi naujo statuto pri-imimo reikalo sudaryta komisi-ja peržiūrėjo bendrą medellini-niecų paruoštą šio statuto pro-jektą ir su mažomis pataisomis jį priėmė.

Zvelgus į Kongreso programą ji pasirodė imponuojanti — die-notvarkė plati. Joje buvo įrašyta ir daug kam teikė malonumo toji aplinkybė, kad čia pasiro-dys ir pirmasis Lietuvos Konsu-las Kolumbijoje gerb. Dr. S. Si-

lignai lauktas ir plačiai garsin-tas pirmasis Kolumbijos lietu-vių suvažiavimas Medelline įvy-ko rugpjūčio mėn. 14-16 dien-o, kurį rengė Lietuvių Katali-kių Komitetas. Šis komitetas savo veikla bemaž yra lygus BALFui Amerikoje ir jo lietu-vių vardu nudirbti darbai bei gražios apyskaitos susilauks ateityje vienokio ar kitokio įver-tinimo. Sakoma, kas blogo ne-išgirsi ir kas gero — neišpeiksi, tat šios minties vedamas ir mē-ginu trumpai aprašyti tą lietu-vių suvažiavimą.

Šio Kongreso vyriausias tikslas buvo suartinti daugiau išsi-mėčiusius po platųjį kraštą tau-tiečius trumpam apbendravinimui ir Medelline paruoštą Kolumbi-jos Lietuvių Bendruomenės sta-tutą priderinti visai lietuvių bendruomenei. Tik keistoka, kad į naujo statuto surašymo komi-siją, Medelline, nebuvo rasta rei-kalo į ją pasikviesti ir nuošaliai prisilaikančios bendruomenės dalies balso. Ar dar vis neišku, kad savo "seimyniškus" reika-lus, reikia tvarkyti savojoji grį-čio, o bendruomeninius, visuo-meninius — bendruomenėje. Na, tiek to.

Šiame suvažiavime ir iš Bogo-tos atvykusi naujo statuto pri-imimo reikalo sudaryta komisi-ja peržiūrėjo bendrą medellini-niecų paruoštą šio statuto pro-jektą ir su mažomis pataisomis jį priėmė.

Zvelgus į Kongreso programą ji pasirodė imponuojanti — die-notvarkė plati. Joje buvo įrašyta ir daug kam teikė malonumo toji aplinkybė, kad čia pasiro-dys ir pirmasis Lietuvos Konsu-las Kolumbijoje gerb. Dr. S. Si-

krašto valdybai, tretai — Kolum-bijos Lietuvių Katalikų Komitetui etc.

Tose laurų garbės varžybose auditorija nebesusigaudė ir ji po susirinkimo išėjo klausukus bestatydamas. Čia jau girdima, kad paskutiniame Eltos biule-tenio numery esąs paskelbtas kun. M. Tamošiūno laiškas dėl Konsulato įsteigimo Kolumbijoje, kuriame nurodoma, kad dip-lomatijos šefui St. Lozoraičiui kreipiantis į Kolumbijos Užsie-nių Reikalų Ministeriją, jo nota buvusi atmesta ir kad kun. M. Tamošiūno pastangomis buvęs įsteigtas šis Konsulatas.

Faktiškai gi buvo taip. Kolumbijos Vyriausybė gavo iš ministerio S. Lozoraičio prašy-mą leisti Konsulatą įsteigti Kolumbijoje. Šis jo prašymas, be jokių komentarų, tos Vyriausybės tuojau buvo priimtas.

Sis Kolumbijos lietuvių su-važiavimas, kaip ten bebūtų, tu-rėjo vieną gerą pusę, vaizdžiai kalbant, buvo pakelta aksoninė uždanga ir kas turėjo aštrią akį galėjo pamatyti šios kolonijos tikrąjį veidą. Ir jei ateityje bus suprastas tinkamas bendro dar-bo rimtumas ir vadovaujamasi gera valia, gal kada ir pavyks pašalinti tuos visus bendruome-nėje kilusius nesusipratimus ir padėti tvirtus pagrindus lietuvių konsolidacijai šiame krašte.

J. Bubelis

REMONTUOJA VASARIO 16 D. GIMNAZIJOS RŪMUS

Vasario 16-osios gimnazijos reikalams nupirkta Rennhofo pilis reikalinga didelio vidaus remonto. Visas remontas, kaip apskaičiavo komisija ir pasiūlė specialistai, kaštuosianti apie 42,000 vokiškųjų markių.

Remonto darbai jau pradėti vykdyti.

TRADICINIS PIKNIKAS LINDEN PARK

ALTS Waterbury skyrius energingai ruošiasi šio sezono paskutiniam skyriaus piknikui, kuris įvyks rugsėjo 20 d. Linden Parke, Union City, Conn. Numatyta graži ir įdomi pro-grama, bus žymų kalbėtojų, kul-tūros stalas, loterijos, turtingas bufetas, bus gera muzika. Tiki-ma, kad dalyvaus miesto ir vals-tybės pareigūnai. Vienu žodžiu, galima sakyti, kad tai nebus piknikas, o tai bus paskutinis sezono suvažiavimas, į kurį su-važiuoja iš visų apylinkės kolo-nijų lietuviai ir visuomet užbai-giamame sezono pikniku link-miausioje nuotaikoje. Tai yra skyriaus tradicija, kuri įvyksta kas metai. Skyriaus valdyba nuoširdžiai kviečia visuomenę atsilankyti ir gražiai užbaigti piknikų sezoną. MJC

JAV kasmet persiskiria apie 400.000 porų.

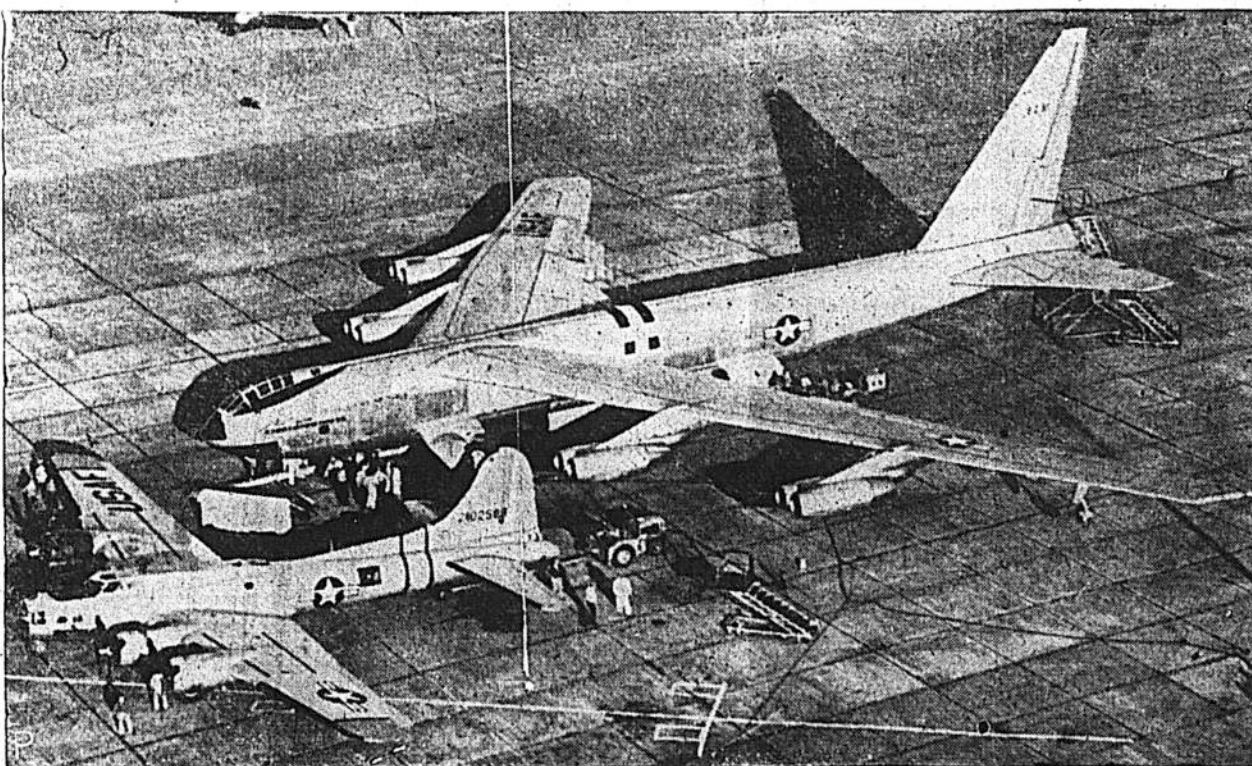
Karvelio kaulai sveria ma-ziau, nei jo plunksnos.

Praėjusiais metais Amerikos bažnyčiose suaukoto pinigų vi-durkis kiekvienam parapijiečiui — 34,32 dol.

IŠTIKUS GAISRO NELAIMĖI

Kada jūsų namai arba ra-kandai tampa sunaikinti arba sugadinti ugnies, kreipkitės į P. J. KERSIS, dėl apkaivimo, ko visada reikalauja ap-raudaus kompanijos pirm, ne-gu išmoka už nuostolius.

P. J. KERSIS
609 Society for Saving Bld.
Telef.: MAin 1-1773.
Rezidencija: PENINSULA 2521

Bombonešių pažanga, vykdančią ginklavimosi programą, kelia pasigerėjimą. Prieky matyti geriausi bombonešiai antrojo pasaulio karo metu, dabar atlieka tik pagalbinę pareigą. Užpakaly didžiulis aštuonių turbinų bombonešis, dabar pats pavojingiausias. Jo sparnų plotis 185 pėdos, ilgis 153 pėdos ir uodegos augštis 48 pėdos.